

Výchova dětí

Dnešní rodina se dvěma dětmi je ohrožena sourozeneckou rivalitou. Sourozenci se neumějí vzájemně podržet v koalici proti rodičům. Chybí jim zážitky společné zábavy, potyček či dramatických diskusí, v nichž se učí formulovat svůj názor a akceptovat pohled toho druhého, který přesto, že vidí věci jinak než já, není můj nepřítel.

V čem dnešní rodina selhává, Lydie Bauerová | 10

Rozhovor o výchově v rodině s osmi dětmi	7
Křesťanská výchova	13
Naše církev - vize z Brna	20
Diakonie: Nepomáháme dětem, ale rodinám postavit se na vlastní nohy	36

*Bohoslužba proti násill byla součástí protestů proti pochodu neonacistů v Brně na 1. máje
foto: Vladimír Zikmund*

ÚVODNÍK

3 Noc otevřených kostelů – D. Ženatá
ZACHOVÁNÍ ODKAZU PAMÁTEK REFORMACE

4 Funkcionalistická elegance. Boskovice
– M. Čejková

BIBLICKÁ ÚVAHA

5 Výchova dětí – A. Viková

TÉMA

7 Věci, které děti doma nasají, v nich jsou.

Rozhovor s J. a T. Trusinovými – D. Ženatá

10 V čem dnešní rodina selhává – L. Bauerová

11 Pohádky – T. Pavelka

13 Křesťanská výchova – DaZ

12 OTÁZKA NA TĚLO

Co čtete svým dětem?

NÁSTĚNKA

16 K dálnici se vydali za tichem – K. Šimr

17 Pěvecké sbory v Litomyšli – DaZ

CÍRKEV ŽIJE

19 Sborový misijní koncept – R. Mazur

20 Naše církve – V. Zikmund

22 Dvacet let Evangelické akademie – M. Čech

22 Orientalista, filolog, teolog a krajan – P. Pokorný

23 Šedesát let společného života, víry a služby
– J. Voda

24 Dělal víc než musel – Z. Bárta

EKUMENA ŽIJE

25 Bohoslužby v Krupce – J. Hoblík

26 1. máj v Brně – bohoslužba proti násilí
– D. Ženatá

26 Zelov žije... – P.b+

28 Věku navzdory napříč Chiapasem

29 Dobrá věc se podařila – J. Plíšková,
O. Engelhardt

30 Prezidentská návštěva – (mpf, kir)

31 Ordinance u valdenských – L. Roskvcová

32 Lutherův strom ve Valašském Meziříčí
– D. Ženatá

STOPY CÍRKEVNÍHO ROKU

33 Trojice svatodušní – J. Mamula

PROKŘIKNI A ZPÍVEJ

34 Utišení bouře – L. Moravetz

DIAKONIE PRO ŽIVOT

36 Strážníci nás mají za hrdiny – P. Hanych

SLOVO

40 Různé způsoby bezvěrectví – J. Hoblík

41 Střízlivá víra a pronikavé porozumění – O. Kolář

42 Bez fantazie by byl život chudý – L. Ridzoňová

ÚVODNÍK

Noc otevřených kostelů

Kolik chrámových vrat či dveří do modliteben se otevřelo poslední květnový pátek? Možná to někdo spočítal a později statisticky vyhodnotil. Z Českobratrské církve evangelické se zapojilo přes šedesát sborů.

S nápadem otevřít kostely veřejnosti přišli naši jižní sousedé. Pravděpodobně v Rakousku zažili Češi poprvé kromě muzejní noci, kdy je vstup do muzeí zdarma, také noc otevřených kostelů s připraveným programem. Odtud se pak dobrý nápad rozšířil na jižní Moravu a do Brna, v dalších letech dále do Čech.

Letos se otevřely dveře kostelů již počtvrté a přidal se rekordní počet sborů. V deštivém večeru zvaly mnohde ke vstupu svíčky nebo osvětlený vchod. Sbory měly připravené a rozmyšlené, co vcházejícím nabídnou. A náhodný návštěvník jistě nelitoval. Kromě občerstvení čajem na zahřátí či kávou mohl vyslechnout debatu, výklad Písma, čtení z Bible, zpěv s doprovodem kytar či varhanní koncert. Mohl jen tak posedět, prohlédnout si kostel, někde i věž, zvony či varhany. Pobesedovat s ostatními příchozími, odnést si zajímavé tiskoviny. Někde se končilo před půlnocí meditací při svíčkách a varhanní hudbě.

Ve větších městech se noc kostelů stává i turistickou výzvou – hlavně pro děti. Kdo získá více razítek z návštěv četných kostelů ve městě?

Noc kostelů koordinuje římskokatolická církev a celá organizace se tak stává znamením živé spolupráce všech křesťanských církví, od distribuce plakátů a pozvánek až po putování od kostela ke kostelu pro laickou veřejnost. Připravit něco pro druhé, poznat nové lidi, zastavit se, zklidnit mysl a být spolu má tak i misijní rozměr.

Návštěva kostelů nám dává šanci podívat se dovnitř do chrámů a modliteben. Venku je tma, ale uvnitř je světlo, které zve k sobě. Snad se otevřené kostely staly pro mnohé návštěvníky místem, kde do jejich vlastní noci zazářilo světlo naděje. V duchu motta letošní noci otevřených kostelů (Ž 77,7): „Připomínám si noc co noc, jak jsem na struny hrával, v srdci přemítám a duch můj hloubá.“

Daniela Ženatá

Funkcionalistická elegance

Boskovice

**dědictví
reformace**

Na sever od Brna leží na okraji Dražanské vysočiny město Boskovice. K pamětihodnostem města dokládajícím jeho bohatou historii patří zejména zříceniny hradu, zmiňovaného již v roce 1312, empírový zámek z dvacátých let 19. století nebo farní kostel sv. Jakuba staršího, který dostal svou současnou podobu na přelomu 15. a 16. století. Vzácnou památkou je židovské město se synagogou. Není divu, že v roce 1991 bylo historické centrum Boskovic vyhlášeno městskou památkovou zónou.

Mezi významné stavby patří v Boskovicích také evangelický kostel, postavený ve funkcionalistickém slohu v roce 1941. Dnes je chráněnou kulturní památkou.

Vraťme se však trochu do historie. Na začátku 20. století žilo v Boskovicích a v okolí jen několik evangelických rodin. Nejbližší farní sbor byl ve Vanovicích; dvě výrazné kostelní věže jsou vidět i z terasy před boskovickým zámekem. Každou neděli ráno se vydávali Boskovičtí se zpěvníkem v ruce na patnáctikilometrovou pouť do Vanovic a vraceli se domů až k večeru. Vzpomínky z dětských let měl na tyto cesty i boskovický rodák, farář Karel Čejka.

V pozdějších letech evangelíků v Boskovicích přibývalo, a tak mohla být v roce 1924 založena kazatelská stanice. Ve starých zápisech čteme, že lidé až radostí plakali – tak se těšili na setkávání kolem Slova Božího doma v Boskovicích. Nová kazatelská stanice nalézala velkou podporu pro svou práci ve vanovickém sboru a v jeho faráři, pozdějším synodním seniorovi Kamilu Nagyovi. Samostatný farní sbor v Boskovicích byl ustaven 1. dubna 1952.

Ve třicátých letech minulého století začali Boskovičtí uvažovat o stavbě vlastní modlitebny. V roce 1935 byl zakoupen od města pěkný pozemek v dnešní Hybešově ulici. Díla se ujal architekt a stavitel Karel Fabianek. Stavba byla

zahájena v dubnu 1940. Na volném prostranství byl postaven funkcionalistický kostel se štíhlou věží a kalichem na vrcholu. Uvnitř bylo počítáno především se světlou prostornou modlitebnou, ale také s řadou dalších místností, potřebných k činnosti sboru.

Otevření kostela 29. června 1941 bylo velkým svátkem. Jaké obětavosti, jaké lásky a pevné víry bylo zapotřebí k vytvoření takového díla uprostřed těžkých válečných let, to je i dnes hodno obdivu a vděčnosti.

Mahulena Čejková

Výchova dětí

Čas na modlitbu s dětmi a za děti (Ef 6, 1-4)

„Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem. ‚Cti otce svého i matku svou‘ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení: ‚aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.‘ „Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.“

Ježíš Kristus nás svým slovem chrání před mnoha zlými věcmi. Prožíváme to zvláště v církvi, která je jeho duchovním tělem. Napodobujeme ho, posloucháme ho, následujeme ho a jsme s ním spojeni. Dostáváme k tomu od něho sílu, chuť i odvahu.

Kristus v církvi vládne - velkým i malým, dospělým i dětem. Odpouští nám naše viny a náš vzdor, proměňuje naše chtění a veškerý náš každodenní život. S Kristem a před ním vedeme svůj život jako lidé, které zachránil a které miluje. Děláme to jak ve svých vlastních rodinách, tak ve velké rodině církve.

Bůh jako laskavý a spravedlivý Otec je vzorem pro naše rodičovství. Tak vytváří lásku, odpovědnost a autoritu v rodině i v církvi. Autorita a poslušnost dnes ovšem nejsou v přílišné oblibě. Snad jako kdyby už nemluvnata měla naprostou svobodu a nezávislost! Ale pravá svoboda může být jen tam, kde je láska a zodpovědnost. Právě proto, že rodiče své děti milují, je také na místě, aby je děti poslouchaly. Někdy mají uposlechnout hned, někdy až po úvaze, rozhovoru a společném přemýšlení.

„Cti svého otce a matku“ platí navzdory všem společenským a kulturním proměnám. Pozemští otcové a matky se denně učí poslouchat Pána Boha, tak jako se Ježíš podřizoval svému nebeskému Otci, a tak dávají příklad svým dětem a připravují půdu pro veškerou výchovu. V takovém prostředí jim mohou vysvětlovat, co je církev, jak velcí i malí poslouchají Pána Boha a čerpají z jeho odpuštění a lásky.

Rodiče svým přesvědčivým vzorem strhují a vedou děti k víře a ke svobodné a upřímné poslušnosti. Ta přichází i bez dozoru. Děti se učí samostatně a svobodně následovat Krista a žít v lásce k nebeskému Otci i k lidem okolo sebe. Samostatnost v tomto postoji je cílem vší výchovy. Ne „na oko“, ale poctivě, bytostně milovat a mít úctu!

Zvláštní napomenutí platí autoritářským rodičům, kteří ve vzteku chtějí ukázat svoji převahu

a konečně prosadit svůj názor. Ale pozor, jsme lidé velmi různí! Při výchově dětí dejme přednost klidu a přejme dostatek času - malému, a ještě víc pubertálnímu dítěti, abychom je neponižovali a nehnali ke vzdoru a nenávisti a abychom je nevytlačovali mimo rodinu i církev. Naopak je veďte do společenství sboru, kde se postupně učí, kdo je náš Pán, jak učil, žil a zvítězil nad zlým.

Tedy ani násilí, ani bezbřehá volnost neslouží k dobrému. Dnes je velmi důležité mít čas pro děti a na modlitbu s nimi a také za ně. Mějme stále naději! Pán nám dává čas i sílu k tomu všemu. Jemu díky!

Alena Víková

TÉMA – Výchova dětí

foto: Jindřich Štreit, Ruda 1990

U stolu

Obrazem zvenčí tkaným
díváš se ke stolu.

Potrava mediální.

S očima nahoru
anebo
vsedě
s dopravcem za zády?

K rodině
s novými poklady.

Miloš Vavrečka

Věci, které děti doma nasají, v nich jsou

Výchova v rodině s osmi dětmi

Tomáš Trusina (nar. 1961), farář v Heršpicích (1987–2001) a Benešově u Prahy (od 2001), evangelický manufakturní nakladatel (Eman), vydavatel časopisu *Protestant*.
Jana Trusinová (nar. 1960), matka osmi dětí, 23 let v domácnosti, nyní pracuje v Azylovém domě pro matky s dětmi ve Vlašimi jako pracovnice v sociálních službách.

V jakém věkovém rozpětí je vaše oktáva?

J: Nejstarší Magdaléna je narozená 1982 a nejmladší Natanael 1999. Pět dětí, pak dvojčata, mezi nimi a nejmladším je pauza osm let.

Takže nejmladšímu je teď dvanáct?

T: Asi jo. Věk si moc nepamatuju, ale odpočítávám podle toho, kdy se kdo narodil.

J: Věk se pořád mění, stejně jako třída, do které kdo chodí. To je zrádné.

Jste zastánci spíše liberální, nebo autoritativní výchovy?

T: To jsme nikdy moc neřešili. Člověk se asi chová podle toho, co sám zažil doma, a podvědomě se vymezuje vůči tomu, co se mu nelíbilo. My jsme třeba museli doma uklízet, a tak mi nikdy moc nevadilo, že u dětí je binec. Mám dojem, že naše výchova byla spíše liberální, nebo aspoň na volné oprati. Děti nám ale občas tvrdí, že toho spoustu nesměly.

Nikdy jsme nebazírovali na známkách. Spíš, aby děti školní látku chápaly a dokázaly si věci dávat do souvislostí. Například tady není na gymplu humanitní větev, a tak jsme měli s dětmi domluvený „humanitní režim“ a tolerovali jim čtyřky z matiky, fyziky a chemie.

J: A že jich nebylo málo...

T: Myslím, že se dětem může nechat poměrně velký prostor, pakliže rodiče sami vědí, co chtějí, a vytvoří atmosféru, z které je patrné, co je důležité a o co v životě jde.

Jak vzpomínáte na období, kdy jste byli na faře v Heršpicích a děti přibývaly jedno za druhým?

J: Do Heršpic jsme se stěhovali už se čtyřmi dětmi. Anička – čtvrtá – byla asi devítiměsíční. Tři starší si ještě trošku pamatují Třebíč, kde jsme měli spoustu kamarádů. Fara v Heršpicích stála na úžasném místě a byla obrovská. Jezdila tam za námi spousta přátel i příbuzných. Víkend bez návštěvy jsme skoro neznali. Moc rádi na to vzpomínáme – jak my, tak děti. Byla tam obrovská zahrada a dvůr, pokoje měly asi šestkrát šest metrů, tam se nás vešlo!

Platí, že se sourozenci vychovávají navzájem a ovlivňují postoje rodičů?

J: On se člověk jako rodič mění. Pamatuju se, že Magdaléna začala ve třech letech najednou zadržávat. A tehdy mě jedna zkušená logopedka postavila do latě a řekla: „Jano, máš na to dítě moc velké nároky. Uber.“ Byla jsem potom ráda, že mě usměrnila.

Po Magdaléně, která byla mimořádně hodná, přišel Jakub. Po holčičce kluk. A to byl pravý opak. Do dneška tvrdím, že největší rozdíl je mezi prvním a druhým dítětem. Nárůst o sto procent. Pak už je to skoro jedno. Na Jakuba jsme byli myslím hodně přísní, a to nás zase zkušenější přátelé brzdili: Pozor, druhorozený je vždycky v horší pozici, zvláště kluk po hodně holčičce. On byl opravdu ze všech nejdivočejší. Hodně dostával. Dnes zas starší děti poukazují na to, že nejmladší Natanael snad nikdy nedostal pořádný nářez.

T: Celá „druhá várka“, mladší čtyři, už skoro nedostávala.

Četli jste moudré knihy o výchově?

J: Před narozením Magdalény jsem četla obligátní *Naše dítě*. Když pak začal vycházet Matějček nebo Langmeier, například *Rodiče a děti*, hned jsme to nakoupili a četli. To mně hodně pomohlo. Do dneška mě téma výchovy zajímá, v Portálu vychází spousta výborných titulů a já občas neodolám a něco koupím a aspoň to konfrontuji

se svými zkušenostmi. Nedávno byl v *Respektu* zajímavý článek o novém trendu výchovy pomocí drilu a přísnosti, Půvab tygří výchovy. (*Respekt 14/2011 - pozn. red.*) Podle Tomáše je za tím jen touha po výkonu a honba za úspěchem.

T: Přesně. My jsme po dětech nijak nešlapali. Chodily třeba do hudebky, ale závratné výkony jsme po nich nevyžadovali. Vztah k hudbě přesto mají. Klasika. Dokud chodil Tobiáš do hudebky, moc necvičil. Pak s tím seknul, a teď sedí každý den půl hodiny u klavíru a přehrává si, co ho baví. A Tadeáš se naučil na klavír sám přes Tobiáše.

Důležitá je důslednost, ale dril hrozí vždycky vzpourou. A úspěch je ošidné měřítko. Člověk by měl něco v životě dělat pořádně. Ale „žít = mít úspěch“ je špatně.

Je každé dítě jiné?

J: Je. V některých vlastnostech se dá sice vystopovat určitá podobnost, ale každé dítě je jiné. Dokonce i dvojčata.

Jak jste zvládali domácí práce? Zapojovali se i kluci, nebo byly k ruce spíš holky?

J: Kluků máme pět a holky tři. Když holky přijedou, vidím vždycky, jak se umějí postavit k práci. Třeba jak prokoukne kuchyň. Na kluky to neumím naložit a to je asi špatně. Není správné, že se od holek očekává, že doma pomůžou, a klukům se toleruje, že se do práce nehrnou. Ačkoli teď, když je dětí doma míň, i kluci vytírají, umývají koupelnu atd.

T: Ještě v Heršpicích se občas zastavily sestry ze sboru a vypomohly třeba s žehlením. Sestry mívaly na rok dopředu rozpis na úklid v kostele a vždycky v sobotu, když šly uklízet, stavily se i u nás. Kolikrát ještě s plechem buchet nebo bábovkou. To byla velká pomoc, hlavně když se narodila dvojčata. A pak taky pomohla postarší myčka, zvaná Boschka, kterou nám rodiče sehnali přes přátele v Německu.

Kolik z vašich dětí už se postavilo na vlastní nohy?

J: Je to neúprosné. Doma už jsou jen dvojčata a Natanael.

T: V Heršpicích jsme měli partnerský sbor v Holandsku. Zalíbil se nám jejich model rodinného života: po maturitě jdou děti z domu. U našich dětí to fungovalo: když odmaturovaly a šly dál, dostaly přídatky, případně sociální podporu, do-

kud nějaká bývala, a něco málo k tomu. Zbytek si musely obstarat samy. Každý zvládal finanční zabezpečení a bydlení jinak. Rodina zůstala jako poslední pojistka, když se přešvihnul kontokorent a podobně. Nicméně naučilo je to hospodařit. Děti poznaly, co to je starat se o sebe.

J: Magdaléna šla z domu vlastně už v patnácti. Nakládali jsme na ni opravdu víc než na ostatní, a tak jsme ji pak chtěli trochu šetřit. Z Heršpic by musela navíc dojíždět, tak si ji vzali k sobě Tomášovi rodiče a chodila na gymnázium v Třebíči. Domů jezdila na víkendy.

Jak se může desetičlenná rodina uživit z jednoho farářského platu?

J: Hrozně.

T: Docela dobře.

J: To bychom se museli zeptat dětí, jak to vidí ony. Nikdy nezapomenu, jak Anička, která má narozeniny v lednu, dostala k nějakým třetím narozeninám nafukovacího kosmonauta, protože v povánočně vybrakovaném hračkářství nic jiného za přijatelnou cenu neměli. Nafoukli jsme kosmonauta, on do večera praskl a bylo po dárku. Dražší věci byly tehdy nedostupné.

Na druhou stranu jsme přijímali kmotrovství ze Švýcarska, tuto formu finanční podpory pamatují farářské rodiny, co měly děti před převratem. My jsme si na starší čtyři o kmotrovství normálně řekli. To se pak dal za peníze, co poslali kmotři, koupit v Tuzexu prášek na praní, mýdla, kafe nebo dětem angličáky a lego. Ddoneška mám také šicí stroj z té doby.

V Heršpicích bylo navíc zvykem donést na faru vajíčka, zeleninu ze zahrádky, meruňky, broskve, jablka. A výslužku ze zabijačky. To pro nás byla obrovská pomoc.

T: Pocházel jsem z fary a měl jsem zažitě, že nemusím mít všechno, co lidé okolo. Poměřovat kvalitu života srovnáváním životní úrovně jsem se nenaučil a myslím, že to přijaly i děti.

Nejhorší to bylo v první polovině devadesátých let. Byla přijata nová pravidla přispívání na bydlení ve farním bytě, zároveň skončilo kmotrovství na děti, příspěvky na auta pro faráře. Tabulkové platy přitom silně zaostávaly za zamýšlenou výší. To byla nejnáročnější doba. Ceny se zvedaly, a platy moc ne. Naštěstí jsem měl v té době už vydavatelství Eman. Občas jsem nějakou knížku zadotoval z přídatků, ale když doma chybělo, měl jsem si kde půjčit.

J: Když byly děti malé, hodně jsem na ně šila. Holky chodily v sukýnkách a šatičkách ušitých z nějakých zbytků nebo kazových látek podle střihů z *Burdy*. Děti dědily oblečení jedno po druhém. Později nám posílali Holanďani z partnerského sboru věci po vlastních dětech. Do práce jsem začala chodit po třiaadvaceti letech doma. Myslím, že naše finanční poměry naučily děti skromnosti.

Jak u vás v rodině vypadala křesťanská výchova?

J: Učila jsem nedělní školu a měla tam postupně i všechny naše děti. Když mi kladly nějaké záludné otázky, posílala jsem je za tatínkem. Tobiáše například trápilo, jak se mohl Pán Ježíš narodit, když je neviditelný. „To měli jako neviditelný dítě?“ mudroval. Modlili jsme se nebo zpívali s dětmi před spaním. Před jídlem vždycky zpíváme, i s návštěvami.

T: Myslím, že zbožnost všedního dne je dobrá. Děti vyrůstají v ovzduší, kde je patrné, že se každý den s Pánem Bohem počítá, děkuje se mu. To je důležité, to si člověk odnese z rodiny do života. O to jsme se snažili a pomohly nám písně, které jsou možná lepší než klasická modlitba. Starším dětem jsme denně četli a z toho žijí.

Jako součást křesťanské výchovy vidím taky to, že jsme neměli televizi. Pěstovala se spíš „vyprávěcí kultura“. Poslouchalo se rádio, desky, kazety. Náboženská výchova pak nebyla méněcenná v tom, že by chyběly obrázky. V Bibli převládá narativní tradice, příběhy se vyprávějí.

A tak vznikl u našich dětí vztah k tomu základnímu, k biblickým příběhům. Možná se naučily líp poslouchat. Ale jsou taky kritické.

Co je podle vás ve výchově nejdůležitější?

J: Bezpodmínečné přijetí. My jsme se na všechny děti těšili. Myslím, že pro děti je strašně důležité být přijat. Cením si taky toho, že děti dokážou říct, když se jim na mně něco nelíbí. V tom je velký posun proti předchozím generacím. My jsme si nedovolili rodiče kritizovat. Za velice důležité považuju nepřestat komunikovat, ptát se. Mít senzor na to, abychom dítě neodbyli, když přijde s problémem v nevhodnou dobu.

T: Důležitá je otevřenost. I velká rodina může být otevřená dalším lidem. Rodina nemá být sama sobě cílem, přitom může sloužit dobrým věcem. Vidím to i v tom, že se naše děti rády vidí, rády jezdí domů, rády se setkávají. Daří se nám společně slavit vánoce, máme tu vždycky pěkný třídení večírek. V otevřenosti je prostor pro každého, aby se uplatnil, rozvinul, navázal vztahy s druhými.

Druhá důležitá věc je – a tady dobře inspiruje Bible – nechtít vidět hned nějaké ovoce. Člověka to osvobodí od přehnaného pocitu, že v něčem selhává, že se něco nepovedlo. Základní věci, které děti doma nasají, v nich jsou. Nikde není psáno, že co do dětí vložím, musí být hned někde vidět. Horizont je dlouhodobý a žeň ještě stále před námi.

Ptala se Daniela Ženatá

V čem dnešní rodina selhává

Výchova v rodině je tvořivé dílo, napínavé a radostné, ale někdy i náročné, zmáhající a neúspěšné. Můžeme přečíst kvanta knih a článků a na rodičovství se tak předpřipravit, jenomže ve skutečném životě není vše tak jasné a přehledné. Často nevíme, jak se zachovat, a rozhodujeme se intuitivně, opíráme se o zkušenosti předávané z generace na generaci, často kopírujeme vlastní výchovu, jindy naopak chceme své děti vychovávat v úplně jiném modelu, než v jakém jsme vyrostli sami. A ve všech případech naděláme spousty chyb. Smíření s faktem, že budu jako rodič nedokonalý a že ani moje děti nebudou dokonalé, je jedním z klíčů k šťastnému rodičovství.

Skutek je neúčinnější

Neúčinnější je výchova příkladem – žádné dlouhé řeči a přednášky, ale skutek. Někdy se rodiče domnívají, že dítěti škodí, když je vystaveno různým výchovným postojům, a jdou tak daleko, že jim znemožňují například navštěvovat širší rodinu, protože babička děti moc rozmazluje a dědeček jim nabízí nezdravá jídla. Pestrost názorů a postojů dítěti umožní, aby si postupně vytvářelo svůj vlastní hodnotový systém, vede ho k toleranci a poznání, že ač se od sebe lišíme, přesto se máme rádi.

Nezájem starých i mladých

V posledních letech pozorují rozpad rodinných vazeb – narůstá počet prarodičů, kteří nemají zájem o svá vnoučata a rodiny svých dětí, často – ač v jednom městě – se nevidí celý rok; jindy naopak nemají mladí rodiče zájem o to, aby se jim prarodiče „pletli“ do života, považují se za „samostatnou jednotku“ a druhým do toho, jak žijí, nic není.

Děti, které vyrůstaly bez společenství širší rodiny, nevidí, ani když se samy stanou rodiči, důvod k tomu, aby přijímaly za svou i rodinu partnera, nevědí si s těmi dalšími lidmi, které si pro svůj život nevybraly, rady. Dnešní děti často ani netuší, jestli mají nějakou tetu nebo strýce, a pokud vědí o jejich existenci, tak nevědí, kde bydlí a jestli mají děti, protože rodiče se s nimi nestýkají. (Existuje i druhý extrém, kde si ro-

dinný klan příbuzných nárokuje každou minutu volného času svých členů a pokusy se vzepřít tvrdě trestá.)

Uzavřená a malá rodina

Dnešní rodiny žijí uzavřeně, je spíš výjimkou, když mají mladí rodiče kolem sebe skupinu vrstevníků; navštěvují se, scházejí se, sportují, pořádají výlety nebo společně tráví dovolenou, vytvářejí tak svým dětem základ k poznávání lidí mimo úzkou rodinu a zbavují je strachu z nového a neznámého, pěstují v nich otevřenost a vstřícnost.

Dnešní rodina se dvěma dětmi je ohrožena sourozeneckou rivalitou; sourozenci si nejsou oporou, bratr či sestra je pro ně nepřitelem, každý bojuje sám za sebe především o přízeň rodičů. Sourozenci se neumějí vzájemně podržet v koalici proti rodičům, když je to zapotřebí, chybí jim trénink v přijímání kritiky členů rodiny – nerodičů, která rozvíjí sebezpytování i přijetí viny a trestu. Chybí jim zážitky společné zábavy, potyček či dramatických diskusí, v nichž se učí formulovat svůj názor a akceptovat pohled toho druhého, který přesto, že vidí věci jinak než já, není můj nepřítel.

Tento model ovlivňuje i vnímání vztahů s dětmi mimo rodinu. Děti vstupují do nových vztahů ostražitě, očekávají od druhých spíše nepřátelské chování, ukončují rozvíjející se vztah třeba jen kvůli tomu, že s nimi ten druhý nesouhlasí nebo má jiný vkus. Přitom po přátelství a kamarádech touží – jen nevědí jak na to; a už vůbec nejsou vybaveny k mezigenerační komunikaci.

Důraz na výkon

Děti dnes mají méně příležitostí prožívat příslušnost ke skupině a zažívat déletrvajících kamarádské vztahy. Nenavštěvují mateřskou školu v místě bydliště. Rodiče volí školku s jazykovým zaměřením nebo blízko svého pracoviště a podle stejných kritérií vybírají i základní školu. Děti si za své kamarády vybírají obvykle spolužáky, a tak děti, které navštěvují jinou než spádovou školu, jsou často v místě bydliště osamocené.

Spousta dětí je zahlcena mimoškolními aktivitami, až mě někdy napadá, že si rodiče nevědí

se společnými chvílemi rady. Většina kroužků jako keramika, hra na flétnu nebo angličtina má individuální povahu. Děti se pod vedením učí novým dovednostem, ale žádnou legraci tam nezažijí, nic se o druhých dětech nedozvědí, pro volnou hru tam nebývá prostor, na jejich názor se nikdo neptá. Doma zbývá jen čas na úkoly, chybí pohoda ke hrám a rodinnému povídání. Dětem zbývají jen náhradní cesty komunikace prostřednictvím facebooku, ICQ, skypu či sms.

Často ke mně přicházejí mladí lidé, kteří nemají kamarády, nemají partnera, a když je někdo pozve do skupiny svých přátel – odmítnou. Nevědí, co by měli dělat a říkat, aby nebyli směšní, a pokud se přece jen odhodlají, potřebují berličku v podobě panáka či marihuanového jointa. Svou rodinu popisují jako uzavřeně žijící, bez přátel i živých vztahů s širší rodinou.

Vztahy musíme budovat

Jako rodiče bychom měli vědět, že jedním ze smyslů výchovy je otevřít dětem bránu z úzké rodiny do společenství ostatních lidí, že je musíme naučit navazovat vztahy stejně, jako je učíme hrát

například na klavír. Tam chápeme, že má-li být dítě schopno zahrát si třeba Chopinův valčík, dá to plno práce, sebezpřemáhání na straně rodiče i dítěte a stojí to spoustu peněz a času. Nevidíme ale, že i budování vztahů musíme dítě naučit a že i toto učení klade nároky na náš čas, na náš způsob života a naše fungování ve vztazích a že budeme-li my, rodiče, bez přátel, kamarádů a s nefunkčními vztahy ve vlastní širší rodině, nemůžeme chtít po dětech, aby se s druhými lidmi potkávaly bez úzkosti a vytvářely spokojené a dlouhodobé vztahy.

Rodina církve

Církev, konkrétně naše sbory, mají jedinečnou a v naší společnosti i výjimečnou šanci. Stávají se velkou rodinou, kde se ve víře setkávají mladí i staří. I když mají různé názory a odlišné životní zkušenosti, i když si někdy dokážou ublížit, přesto všichni vědí, že každý nabídne pomoc, když to bude potřeba.

*Lydie Bauerová, klinická psycholožka
(mezititulky redakce)*

Pohádky

Výživný koktejl zábavy i přípravy na život

Klasická pohádka má vše, co dítě potřebuje. Jednak: jasně rozdělené dobro a zlo, potrestání zla i odměnění dobra, kouzla a čáry. To stran toho, co dítě samo vyžaduje. Ani se mu nemůžeme divit. Dítě sotva přišlo na svět a touží se v něm nějak orientovat. Nemá ještě tu rozlišovací schopnost, která dospělému ukazuje, že věci většinou nejsou černobílé. Tohle bývá zároveň první námitka proti pohádkám: jsou moc černobílé. A hodní dostanou obvykle něco materiálního, nějaké zlato, pěknou princeznu, zámek atd. Zlí jsou zase (většinou) trestáni velmi krutě a bez milosti, na kousky rozsekáni či uvařeni v mléce.

Jenže dítě prostě nějaký jeden princip orientace potřebuje. Je jen dobře, když je to právě dobro a zlo, byť zjednodušeně pochopené. A když materiální prospěch slouží jen jako odměna. V pohádce, kdo

je dobrý, je také krásný (třeba je to skryto v myším kožíšku) a na konci bude bohatý. Ta druhá možnost pro dítě je vzít to obráceně: Prospěch a neprospěch, to je ten hlavní princip života. A co je pro mě prospěšné, je i dobré. Co je krásné, je i dobré. Myslím, že pro dítě není třetí cesta. A vlastně ani

---

Žijeme ve věku kouzel, kdy používáme spoustu přístrojů, jejichž principu za mák nerozumíme, jejichž mrtvé železo oživuje tajný, nesrozumitelný, ale mocný zaklínací jazyk kouzelníků naší doby, programátorů.

---

pro dospělého – Bůh Izraelcům také slibuje zemi s mlékem a medem, jídlo tučné, víno přečištěné, nebo rovnou království, celou zemi za dědictví. A myslím, že kdo na rozdíl od dětí nečeká tu ►

odměnu, to království na konci, bude si je tajně a možná nevědomky hledat už v tomto světě. Kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce. A nakonec, při všech nutných kompromisech, shovívavosti a otevřenosti i pro dospělého by mělo zůstat základním životním rozdílem, co je dobré a co zlé.

Za přehnanou úzkostnost považují, když nám pohádky vadí kvůli kouzlům, kvůli magii. Už jen proto, že jistá kouzla s Boží pomocí konají i postavy Písma. Jákob očaruje březí kozy pomocí proutků ve žlabech, takže mu vrhají pruhovaná kůzlata. Mojžíš na Boží příkaz mění hůl v hada a hada zase v hůl. A až do nějaké třetí rány to,

Vasilisa z ruských pohádek Krása nesmírná

co Mojžíš, zvládnou i egyptští kouzelníci. Sám Ježíš pak potírá oči slepého bahnem z prachu a vlastních slin, nemocnému strká prsty do uší a plive mu do úst – z hlediska vědecké medicíny to nemá prokazatelně žádný efekt, leda z hlediska té předvědecké.

Nakonec, sami žijeme ve věku kouzel, kdy používáme spoustu přístrojů, jejichž principu za mák nerozumíme, jejichž mrtvé železo oživuje tajný, nesrozumitelný, ale mocný zaklínací jazyk kouzelníků naší doby, programátorů.

Magie je v podstatě jen technika starých časů a technika je magie časů dnešních. A pohádky učí děti dnešní technické doby s technikou zacházet rozumně: v těch kouzelných proutcích, ubrouscích a prstenech to nakonec není. V pohádce, jako v životě, velmi pomohou, když se s nimi správně nakládá. Rozhoduje však čisté srdce. Kouzla bývají dvousečná a mladý hrdina (!) příznačně kouzelný předmět dříve či později stejně ztratí nebo někam založí.

Tolik z té dětské strany a ze strany dítěte v nás. Za druhé ale: pohádky obsahují i tu mnohoznačnost dospělého světa. A právě na ni především pohádky zábavnou formou (na rozdíl od mnoha abstraktních rodičovských mouder) připravují.

Všimněte si, že většina pohádek začíná opuštěním domova nebo rovnou smrtí rodičů. Nutným úkolem na cestě někdy dokonce bývá rodiče zakletého v koně nebo jiné doprovodné zvíře zabít. Nebo, řidčeji, zahubit rodiče své vyvolené, třeba vodního cara převteleného opět v koně. A končí (vždy!) svatbou.

Pohádky připravují děti právě na jisté vzduchoprázdno mezi dobou, kdy poslouchají rodiče, a časem, kdy samy přebírají odpovědnost za svůj manželský protějšek a vlastní děti. Varují děti předem před možnými problémy v rodinných vztazích: před citovou závislostí na rodičích v dospělosti, před nebezpečím nových vztahů jejich rodičů („zlá macecha“), před konkurenčním bojem mezi sourozenci a přáteli (tři bratři, tři kamarádi šli do světa). Nic takového nemusí v životě nastat. Ale když nastane, vzorce, které v sobě máme z pohádek zakořeněné, nás mohou včas varovat. Všechny ty životní spletenice, které se těžko rozplétají i nám dospělým a které dětské duši prostě nejde vysvětlit přímo a prostě, jsou tu zašifrovány.

Pohádky připravují děti na dospělost. Ukazují, jak se pak vyznat v té které své životní situaci. Učí děti „technice“ zvládnání života. A tak myslím, že jsou dobrým doplňkem k tomu hlavnímu, k četbě Písma, které nám i dětem ukazuje, co je „smyslem“ života, jaké jsou správné cíle, k nimž se vší té „techniky“, elektronické, společenské i psychologické, má používat.

Tomáš Pavelka

Křesťanská výchova

Leží církvi na srdci?

Ptali jsme se předsedkyně poradního odboru pro děti Marie Ortové a vedoucí oddělení výchovy a vzdělávání Evy Benešové.

Stará se ČCE o křesťanskou výchovu dětí?

EB: Stará, při synodní radě má poradní odbor pro děti (dále jen POD), existuje oddělení výchovy a vzdělávání (dále jen OVV) a část prostředků z tiskového fondu je určena na katechetické tiskoviny.

Poskytuje poradní odbor pro děti pomoc farářům ve sborech? Jakou formu má?

MO: Doufám, že to, co poradní odbor jako pomoc zamýšlí, faráři jako pomoc vnímají. V současné době například skupina farářů dokončuje příručku pro konfirmační přípravu ve sborech. Skupina pracuje podle zadání synodní rady, ale poradní odbor práci sleduje a komentuje.

Chystáme se oslovit faráře, aby poskytli své kázání pro tzv. rodinné bohoslužby, při kterých děti zůstávají po celou dobu ve shromáždění dospělých a kázání je tomu přizpůsobeno.

EB: Vydávají se katechetické příručky pro nedělní školu a pracovní listy. Každý školní rok je k dispozici rozpis úloh na jednotlivé hodiny nedělní školy včetně svátků.

Jednou ročně POD společně s OVV pořádá seminář pro učitele nedělních škol. Jsme si vědomi, že jednodenní seminář není schopen nahradit pořádné vzdělání, a proto plánujeme začít s kontinuálním vzděláváním učitelů nedělních škol.

Krásnou činností OVV je sbírání vánočních a jiných divadelních her. Autory her jsou často sami učitelé nedělních škol a kazatelé. Hry jsou ke stažení na stánkách www.e-cirkev.cz, někdy si zájemci přicházejí vybrat hru osobně na oddělení výchovy.

Má výuka náboženství na školách nějakou koncepci jako například u katolíků?

EB: Pro výuku ve školách koncepci nemáme. Občas se ozve hlas, že bychom ji mít měli. Je mi jasné, že by nebyla přijata bez výhrad. Každý farář by ji chtěl dotvořit, přidat něco svého. Bylo by ale

dobré mít něco na začátek, určitý základ, který může každý obohatit vlastní invencí. V koncepci by se mělo zohlednit i to, že někdy jsou tyto hodiny pojímány jako společensko-etická výchova.

Jak lze podpořit práci s dětmi ve sborech, kde jich je málo?

MO: Myslím, že ve všech seniorátech se připravují různé programy pro děti nebo pro rodiny s dětmi. Výlety, víkendovky nebo letní tábory.

EB: Kde nejsou rodiny s dětmi, je dobré dělat akce otevřené veřejnosti a doufat. Je možné mít malou nedělníku, a zároveň dobře fungující klub maminek. Chce to zkoušet různé formy a vytrvat.

Jaké akce pořádané ČCE v létě a během roku mohou rodiny s dětmi využít?

EB, MO: V létě pořádáme celocírkevní pobyty pro děti, především letní tábory v Bělči. Na jednom táboře budou přítomni díky štědrosti členů ČCE i děti z krajanských sborů na Ukrajině. Církev organizuje velké množství dalších pobytů: pro maminky s malými dětmi, pro rodiny, pro rodiny s dětmi s postižením, kurzy pro rodiny s dětmi v Janských Lázních, kde je připraven poutavý program pro rodiče i děti a ještě si k tomu můžete zalyžovat. Na všech pobytech je přítomen farář.

Co si myslíte o křesťanské výchově v rodinách?

MO: Neexistuje žádný návod, jak dobře křesťansky vychovávat děti. Jsem ale přesvědčená, že je velmi důležité, aby děti doma viděly, že život v církvi má pro rodiče a popřípadě i širší rodinu velkou hodnotu. Patří k tomu pravidelná návštěva bohoslužeb, čtení z Bible nebo vyprávění biblických příběhů, různé rozhovory. Někteří rodiče přenášejí odpovědnost za křesťanskou výchovu dětí na faráře a na sbor. Mám dojem, že tato očekávání bez svědectví samotné rodiny může sbor jen těžko splnit.

EB: Pomocí by měla být zamýšlená publikace zaměřená na křesťanskou výchovu nejmenších dětí, která bude určena do domácností, mateřských center i sborů.

DaZ

OTÁZKA NA TĚLO

Co čtete svým dětem?

Markéta Slámová

Asi tak do jednoho roku věku jsem dětem četla nahlas knihy, které jsem si chtěla přečíst sama (uvidím, jestli je to poznamená). Momentálně vedou hitparádu Vieweghovy *Krátké pohádky pro unavené rodiče* a bohatě ilustrovaný *Červený panáček*. Po *Medvídkovi Pú* a *Karkulínovi ze střechy* pak následuje česká klasika – *Dášeňka*, *Kosí bratři*, *Maková panenka*, kocour Mikeš. Někdy mě to popadne a přečtu jim žalm.

Romana Kuboňová

Svým dětem čtu, co si přeji, i když se přiznám, že se jim ty nápady snažím nenápadně vnuknout. Se starším synem (7 let) jsme právě dočetli všech sedm dílů *Letopisů Narnie*, teď jsme u *Babičky*. Mladší dcerka (4) má ráda knížky: *O srdíčku*; *Princeznička Lili*; *Jak se Fiškus ztratil*; *To nejlepší z večerníčků*; *Mach a Šebestová*; *pohádky ze Špalíčku* a H. Ch. Andersena (*hlavně Ošklivé káčátko*).

Libor Švanda

Většinou čte manželka, ale taky se snažím. Naše dcera ve věku necelých tří let vyžaduje pohádku před spaním skoro každý den. Prozatím si vystačíme s klasikou jako *Červená Karkulka*, *Perníková chaloupka*, *Maková panenka*, *Víla Amálka*, *Pejsek a kočička* a podobně. Mnohé čteme s velkým úspěchem hned několikrát.

Hana Lukášová

S dětmi chodíme rádi do knihovny. Třiletého Kryštofa nechám vybrat několik knížek, které pak celý měsíc čteme. Má rád knihy o hasičích, vlacích, zvířatech aj. Občas čteme i dětskou Bibli. Důležité je, aby se tam něco dělo a aby tomu rozuměl. S ročním Šimonem teprve s knížkami začínáme. Už o nich ale ví a sám si je nosí a chce v nich ukazovat obrázky.

Kateřina Bukáčková

Čteme doma dětem (4,5 a 1,5) každý den. Jsem ovlivněná waldorfskou pedagogikou, takže čteme

s mladší dcerou říkanky a pohádky o zvířátkách a se starší pohádky. Hlavně staré české. Ale přečetli jsme už i *Děti z Bullerbynu*, *Karkulína* apod. Hodně se mi jako mamince dětí různého věku osvědčily knížky, které na první pohled podivně kombinují jednoduchá říkadla a poměrně složité pohádky, například Hrubínův *Špalíček*. Takhle můžu na cesty vzít jen jednu knížku a uspokojím všechny. V knihovně se snažím ukočírovat touhu starší dcery po disneyovsky ilustrovaných knížkách, které mají většinou otřesný obsah.

Irena Kašparová

Naším dětem (kluci 8 a 5) a holky (2x 1,5 roku) čteme všechno, co si ke čtení přinesou. Momentálně je v kurzu *Vinnetou*, komiksový *Tin-Tin* a *Lichožrouti*. Evergreenem jsou Lindgrenové *Ronja dcera loupežníka* a *Děti z Bullerbynu*, *Houpačí pohádky* od Aloise Mikulky a leporela *Mašinka Tomáš* a *O veselé mašince*. Drobnou zajímavostí je, že starší kluci získali díky svým malým sestrám aktivní zájem o básničky a říkadla a všechny nás moc těší, že je holkám už sami podle obrázků občas i „čtou“. Nejoblíbenější pohádkovou postavou kluků je Kostěj nesmrtný a hned za ním Dlouhý, Široký a Bystrozraký; holky prozatím reagují nejvíce na Krtečka.

DaZ

SYNODNÍ RADA

Synodní rada zasedala 19. 4. a 3. 5. Z projednaných titulů vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrdila volbu Jiřiny Kovářové za farářku v Pozdřechově na plný úvazek a Zdeňka Bárty za faráře v Litoměřicích na poloviční úvazek. Na vědomí vzala rezignaci kazatele Bohumila Bašteckého z důvodu příchodu nového faráře do sboru v Poděbradech a rezignaci Josefa Daniela Beneše, kazatele v Praze 1 u Salvátora. Synodní rada jim vyjadřuje poděkování za jejich dosavadní službu v ČCE. Pavel Ruml byl pověřen službou v Armádě České republiky po dobu trvání služebního poměru. Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Davida Šorma na členství v celocírkevním odboru mládeže a Daniely Veselé na členství v poradním odboru pro církevní hudbu.

SR posoudila doplněný studijní projekt faráře Josefa Hurty a udělila mu tříměsíční studijní volno. Senioru Miroslavu Pfannovi bylo uděleno týdenní studijní volno, během něhož se zúčastnil biblického semináře v německém Knesebecku.

SR schválila návrh na změnu Pravidel celoživotního vzdělávání kazatelů a uložila jeho předložení synodu, což je v souladu s usnesením předchozího synodu požadujícím celkovou revizi těchto pravidel.

Fakulta a bohoslovci

Absolventka bohosloví Alena Hanzová požádala o zařazení do seznamu kandidátů služby v církvi. Vyrostla v Církvi bratrské a v naší církvi je teprve krátce. Přijala doporučení zapojit se aktivně do práce ve sboru (FS Hrubá Vrbka) a absolvovat předepsanou praxi. SR se zapsáním do seznamu kandidátů souhlasí.

Správa církve

Na programu všech tří zasedání byla revize usnesení synodu z roku 2010 a jejich plnění a předkládané zprávy pro synod 2011. Ve spolupráci s ústřední cír-

kevní kancelář se SR zabývala přípravou organizace synodu.

Byla schválena směrnice o pracovních cestách a poskytování cestovních náhrad a směrnice o vydávání vnitřních předpisů ÚCK.

Na vědomí byly vzaty zápisy ze schůzí seniorátních výborů Libereckého, Brněnského (2x), Moravskoslezského, Chrudimského a Poděbradského seniorátu.

Z vizitací na sborech

Byla vzata na vědomí zpráva z vizitace ve FS Hošťálková – zajímavým výstupem je odstavec o průběhu kurzů Alfa. Účastní se jich farář i členové sboru, kteří připravují témata. Kurzy se konají mimo půdu sboru v pizzerii, navštěvují je lidé z jiných církví i mimo církev v počtu kolem pětadvaceti. Sbor vnímá kurzy Alfa jako příležitost zprostředkovat nenásilnou formou veřejnosti setkání s evangeliem.

Z vizitace v Brandýse nad Labem – do Brandýsa se přistěhovaly dvě rodiny z Barmy a jeví zájem o sborový život.

Jeronymova jednota

Na základě usnesení synodu je možné čerpat volné finanční prostředky pro poskytování finančních půjček sborům, které obdrží investiční dotace z fondů EU nebo SFŽP. SR souhlasí s poskytnutím půjčky na profinancování projektu FS v Přešticích ve výši 289 630 korun. Předpokládaná splatnost je šest měsíců.

Mládež

Celocírkevní porada mládeže ze seniorátů se konala 12. 3. v Olomouci. Probraná témata se týkala spolupráce s ústředím církve, hodnocení nových projektů ústředí, hodnocení uplynulého roku v seniorátech a propagace nové akce pro mládež – Letního kempu mládeže. Byli zvoleni zástupci mládeže na synod – Štěpán Groll, Jan Matějka ml. a Michaela Beitlová. Do Celocírkevního odboru mládeže (COM) byli zvoleni: Alžběta Hanychová, Pavlína Šíblová, Milan Balahura, Jakub Martinů a Štěpán Groll (za laiky) a Hana Chroustová, Jaroslav Pechar, Daniel Matějka ml. a Leonardo

Teca (za kazatele). Funkční období nového COMu začíná 1. 11. 2011.

Celocírkevní odbor mládeže žádá SR o společné jednání nad problematikou časopisu *Bratrstvo* a o vizi práce s mládeží. SR pověřila Pavla Kašpara a Jana Dusa jednáním s COMem a redakční radou *Bratrstva*.

Ekumena

SR vzala na vědomí zprávu o zasazení Lutherova stromu ve Valašském Meziříčí a souhlasí s proplacením nákladů na zahradnické práce.

Představitel presbyterni reformované církve na Kubě farář Francisco Marrero bude na Kirchentagu v Drážďanech, rád by potom přijel do Prahy a setkal se se zástupci kubánské komise. SR souhlasí s jeho pozváním na dny 5.–8. 6. 2011.

Matthias Herren a Uli Locher z HEKSu nabízejí rozhovory ohledně strategie projektů ČCE pro HEKS v příštích letech. SR souhlasí s jejich pozváním. Z rozhovorů by měly vykrystalizovat společné cíle a oblasti možné spolupráce.

Evangelická akademie

Synodní rada považuje za důležitou koncepci v oblasti duchovní práce na církevních školách EA. Zřizuje pracovní skupinu, která se bude koncepcí zabývat. Pavlu Kašparovi uložila SR přípravu podkladů pro práci této pracovní skupiny. **DaZ**

JUBILANTI

v měsíci červnu slaví kulaté nebo půlkulaté narozeniny (od padesáti let výše) tito současní a bývalí pracovníci v církvi:

Ctirad Novák 80

Samuel Hejzlar 75

Štěpán Milan Pavlinec 90

a v květnu oslavila šedesátiny **Eva Antlová**

Z DOMOVA

V Kateřinách vzpomněli na svého kazatele

Před deseti lety náhle a uprostřed práce zemřel farář Bohuslav Novák (20. 7. 1931–9. 5. 2001). V Kateřinách

působil celý život – pětáctýřicet let. Byl spjat se sborem, obcí i malebným krajem. Navždy ke jménu Bohuslava Nováka bude patřit domeček v kazatelské stanici na Lázech, který pod jeho taktovkou Kateřinští vybudovali a udržovali k bohoslužbám i rekreaci. Pracoval dlouhá léta v Jeronymově jednotě, měl velkou zásluhu na obnovení rekreačního areálu Sola Gratia v Bystřici pod Hostýnem, když jej církev dostala v restituci zpět. Navazoval a pěstoval kontakty s mnoha cizinci, spolupracovníky z Gustav-Adolf-Werku, muzikanty a lidmi ze sborů, hlavně z Německa a Holandska.

Sbor v Kateřinách ve spolupráci s obcí uspořádal setkání, při němž se vzpomínalo na jeho život, práci a kazatelské dílo. Přítomna byla širší rodina i paní farářová Nováková, která dlouhá léta učila v místní základní škole. Dá se říct, že od křtu přes školní docházku, konfirmaci a svatbu až po pohřeb se s rodinou Novákových setkávali všichni obyvatelé této valašské vesnice. A svou vděčnost také vyjádřili mnoha slovy díky a vzpomínek. Jak na setkání občanů, tak i při bohoslužbách, společném obědě a nakonec položením kytky u hrobu Bohuslava Nováka. **DaZ**

Cenu Mosty 2010 získal za záchranu života Petr Bouda

Na základě nominace poradního odboru křesťanské služby Západočeského seniorátu ČCE získal pan Petr Bouda z Plzně zvláštní ocenění v rámci Ceny Mosty 2010. Při požáru bytu v bezbariérovém domě v Plzni 8. ledna loňského roku zachránil před příjezdem hasičů z hořícího bytu nepohyblivou mladou ženu.

Slavnostní předávání cen proběhlo 17. března 2011 v Kroměříži. Petr Bouda se ho osobně neúčastnil. Cenu za něj převzal předseda Národní rady zdravotně postižených Václav Krása. „Říkal mi, že by to bylo něco normálního, že by to udělal v ten daný okamžik každý,“ poznamenal pro ČTK Krása.

Akci organizuje Národní rada osob se zdravotním postižením. Cenu Mosty získávají za své projekty jednotlivci i organizace, kteří podporují osoby se zdravotním handicapem. **Karel Šimr**

K dálnici se vydali za tichem

Zpěv gregoriánského chorálu na pozadí hukotu aut na dálnici – takový nezvyklý obrázek nabídl v sobotu 14. května 2011 dálniční kaple u Šlovic na Plzeňsku.

Právě dálniční kaple se u našich západních sousedů stávají místy setkávání lidí, kteří se zde učí gregoriánskému chorálu a zpívají modlitby denních dob. K dál- ►

ničním kaplím v Německu, kde jejich počet dosahuje téměř čtyř desítek, putují zájemci o zastavení na cestě a odpočinek pro duši od května roku 2006. K první dálniční kapli v České republice se na „cestu pokoje“ v sobotu 14. května 2011 vydal asi tucet poutníků.

„Ve všech dobách a všech kulturách se lidé vydávají na cesty. Ne vždy rádi a dobrovolně. Také Kristus žil na cestách a nabízí nám perspektivu pro naše životní cesty. Zpěv a modlitba nepatří jen do klášterů, ale také k místům ‚blízko cesty‘, kde se dotýkáme ‚tepu času‘. Cestování má v sobě i destruktivní rozměr. Stále se za něčím ženeme, tempo se nám stává jakoby drogou. Proto se pokoušíme se zvuky spěchu v uších najít ztišení uzdravující naši duši,“ říká kantor Bernd Ebener, který se spolupracovníky z katolické i evangelické církve setkání organizuje.

Zpravidla dvoudenní setkání sestává z nácviku liturgie hodin podle alpirsbašského antifonáře a slavení pěti denních modliteb.

Karel Šimr

Pěvecké sbory v Litomyšli

V Chrudimském seniorátu zpívá již mnoho let seniorátní pěvecký sbor, který pod vedením Moniky Drdové přináší hudbu a radost. To je v seniorátě známo. Že ale v pěti sborech fungují větší či menší hudební seskupení, která přijedou zahrát a zazpívat, a že dokonce bude přítomno hostující těleso z Trutnova, to překvapilo snad všechny přítomné. Ani židle nestačily.

V novém kostele půjčeném od místního sboru Církve bratrské, kde vše ještě vonělo novotou, se sjelo přes sto dvacet zpěváků a hudebníků, kteří naplnili prostor zpěvem a hudbou. Pořadí pěveckých sborů se losuje. Tak po sboru z Trnávky, který končil lidovou Prší prší, nastoupil příležitostný sbor z Pardubic, doprovázený houslistou, kytaristou a hobojistou konfirmačního věku. Pak zpívali místní, posílení zpěváky z Dolní Sloupnice, hostující Trutnov, pak Chrudimští spolu se zpěváky z Heřmanova Městce a nakonec početný sbor z Hradiště u Nasavrku. Předskokanem byl dětský pěvecký sbor z Hradiště, jehož členové se po vystoupení roztýlili zpět na klín svým rodičům nebo ven za vzduchem a hrou na trávníku.

zpěváci z Chrudimi a Heřmanova Městce

Prostor byl i na nácvik několika kánonů, které byly po vystoupení jednotlivých pěveckých sborů provedeny v plném počtu účastníků. Zpěv, setkání se starými i novými známými a to vše zarámované nádherným počasím nebyly vůbec špatnou náplní nedělního odpoledne 8. května v Litomyšli. A seniorátní hymnologický odbor může přemýšlet, kam pozvat účastníky setkání pěveckých sborů příští rok, aby se tam všichni vešli.

DaZ

CÍRKEV ŽIJE

Mexiko 2011, Kluci, doneste stúl!

Sborový misijní koncept

V minulých číslech tohoto ročníku jsme si postupně „vykolíkovali hřiště“, na kterém se budou odehrávat naše pokusy o hledání vhodné podoby misijní služby našich sborů. Nyní můžeme pokročit dál, k pokusu o nalezení vhodného celkového konceptu misijní práce.

Dva zásadní biblické požadavky

Na tuto hledanou formu budeme mít celou řadu požadavků. První dva vyplývají z důrazu, který jako evangelíci klademe na stálý ohled na Bibli jako na zásadní normu křesťanského života. Jakákoli misijní strategie musí nejprve původnímu křesťanskému impulsu, jak ho známe především prostřednictvím Nového zákona, odpovídat obsahově. Nespokojí se tedy s ničím menším, než že se v postavě Ježíše Krista pokusí představit zásadní a v celých dějinách jedinečné Boží zosobnění. Ruku v ruce s tím se pokusí oslovené bližní přivést k důvěře v Boha, kterého nás Ježíš učil oslovovat „Otče“. A při tom bude spoléhat a odkazovat na působení Ducha svatého jako na aktuální Boží „proudění“ ve vztazích i srdcích lidí.

Definitivnímu obrácení k víře předchází několik postupných a důležitých životních zkušeností.

Formálně by měla naše misijní strategie odpovídat Novému zákonu tak, že jejím cílem bude přijetí křtu nebo obnovení dřívějšího (často odloženého či zapomenutého) křestního vyznání.

Ovšem to ještě není všechno...

Budeme však ještě náročnější. Vhodná misijní strategie bude na jedné straně dostatečně obecná, aby ji mohly uplatnit různé sbory, zároveň však na straně druhé dostatečně variabilní, aby například staršovstvům poskytla vodítka při sestavování ročního kalendáře sborových akcí.

Moudře zohlední nepříliš vysokou míru vzdělanosti české společnosti v biblických a křesťanských reáliích, a ještě více značnou zdrženlivost české veřejnosti vůči církevním institucím.

A v neposlední řadě musí misijní koncept našich sborů vzít vážně zásadní pozorování z prostředí všech současných misijně působících církví, že k obrácení k víře vede obvykle několikařázková cesta, nikoli jeden velký skok. Typickou zkušeností, kterou konstatují zřejmě všichni, kdo se v evropském prostředí prakticky zabývají misí, je to, že definitivnímu obrácení k víře předchází několik postupných a důležitých životních zkušeností.

Klíčová misijní formule

Máme po výše napsaném dojem, že misijní rébus je příliš složitý na to, aby měl řešení? Nezoufejme! Řešení je mnohem blíže, než by se mohlo zdát. Zde ho nabízím v maximální zkratce, v dalších číslech letošního ročníku *Českého bratra* se ho pokusím postupně rozvést.¹

Výrazný misijní vliv budou mít na své okolí ty naše sbory, které budou průběžně, vytrvale, nápadi-

tě a vyváženě nabízet lidem ze svého okolí vždy další možný a vhodný krok na cestě k víře a do církve. Dosáhnou toho například tím, že zařadí do své činnosti otevřené aktivity tří typů:

Akce prvního typu nebudou mít za svůj hlavní cíl nic víc, než vyslat do okolí sboru pozitivní signál: „Jsme tady a jsme příjemní lidé (i přesto, že jsme věřící)!“ Tím budou průběžně odstraňovat mnohé bariéry nedůvěry a negativního předporozumění vůči křesťanské víře nebo vůči našim farnostem.

Aktivity a sborové nabídky druhého typu se pokusí pomocí vhodných navazovacích bodů před- ►

stavit vážnějším zájemcům nápaditým způsobem základní obsahy evangelia. Vytvoří se tak moudrým způsobem most mezi potřebami současného člověka a prameny bohatství evangelické víry a spirituality.

A akce třetího typu nabídnou nejpokročilejším „hledáčům“ vhodnou formu přípravy ke křtu. Nabídnou tak vážným zájemcům možný způsob završení cesty k víře a ke členství v církvi. **Roman Mazur**

² Celá ročníková řada článků o misijní práci našich sborů se kromě vlastních zkušeností autora inspirovala především ze dvou knih: BOSCH, David J.: *Dynamika křesťanské misie*/Praha: Středoevropské centrum misijních studií, 2010 a SINGELHURST, Laurence: *Efektivní a citlivá evangelizace*. Praha: Samuel, 2005.

VIZE Z BRNA

Naše církve

Jak ji vidíme a jak bychom ji vidět chtěli?

Otázky o smyslu církve, jejím poslání i o tom, jak se týká nás osobně, napadnou zřejmě někdy každého. Scházíme se ve svých sborech jen proto, že nám je spolu dobře? Jsme si vědomi, že i my přispíváme k tomu, jak je na naši církev pohlíženo? A kam bude církev dál směřovat? Těmto a dalším otázkám jsme se věnovali na seniorátní presbyterní konferenci v Brně, která se konala 5. března letošního roku. Program jsme tentokrát zvolili poněkud netradiční, bez obvyklého hosta, aby byl větší prostor na diskusi.

Začali jsme zamyšlením nad slovy žalmu 126. Ten nás dobře uvedl do diskuse ve čtyřech skupinách, které se věnovaly stěžejním funkcím církve – svědectví, bohoslužbě, službě a společenství. Diskuse se rozbíhala někde pomaleji, jinde rychleji. Někdy musely pomoci i trochu provokativní otázky a názory. Nakonec nám byl vymezený čas skoro krátký. Po obědě následovalo opět „plenum“ s diskusí o průběhu a výsledcích rozhovorů ve skupinách, o kterých podali informaci jednotliví vedoucí. Byť s některými závěry někdo třeba nesouhlasil, všichni si této možnosti společného promýšlení našeho života v církvi cenili.

Z rozhovorů vyvstaly zajímavé otázky. Třeba do jaké míry naše představy o tom, jakou církev mít chceme, určují naše představy o tom, jakou ji nechceme. Souhlasně bylo konstatováno, že diskuse byly pro přítomné přínosem. Stojí za to si občas připomenout, jaké poslání má církev a tím i my osobně. Dobré je také vyslechnout si názory druhých, které pro nás mohou být někdy

inspirací nebo poučením, jindy naopak posilují naše vlastní názory.

Následující krácené záznamy z jednotlivých skupin mohou inspirovat k hledání odpovědi na řadu otázek, tak jako inspirovaly i nás na presbyterní konferenci v Brně.

Svědectví

Na začátku jsme si ujasnili, co chápeme pod tímto pojmem a snažili se odpovědět na následující otázky:

Proč? Nejsme zde pro nic za nic. Co činí Bůh, má nějaký záměr. Bůh nám poslal svého Syna, a my jsme zde proto, abychom o tom vydávali svědectví. Není to pro nás libovolná alternativa, ale naše poslání.

Komu? Svým blízkým v rodině, ve sboru, hledajícím smysl života (to nám jde asi nejlépe) i těm, kteří Boha ve svém životě nijak nepostrádají.

K čemu? Zveme ke Kristu, tj. k životu podle jeho „pravidel“ a zaslíbení, a to bychom měli předvádět ve společenství našich sborů.

Jak? Celkem svorně jsme se sjednotili, jak nesvědčit – ne na náměstích volat na spěchající kolemjdoucí..., ale jak ano? Jako dobrý příklad jsme si uvedli kurzy Alfa a Beta, které pořádá například sbor Brno I.

V závěru jsme se shodli, že svědectví je pro budoucnost naší církve tématem klíčovým.

Bohoslužba

Shodujeme se v tom, že ji nevnímáme pouze jako jednostranný proces. Cítíme ji jako službu Bohu

i jako Boží službu nám. Je pro nás také odrazem vděčnosti za Boží milost, povzbuzením, čerpáním sil a současně místem setkávání. Bez společenství bohoslužba pro nás něco zásadního ztrácí!

Má být kázání ústředním prvkem bohoslužeb? Jsou snahy o posílení významu liturgie, o častější vysluhování večeře Páně a o zavádění různých responzoriálních prvků, jimiž se posiluje bohoslužebný význam každé součásti bohoslužby. V diskusi převládá vůle k zachování tradice. Čas na nás i na našich tradicích stejně neúprosně pracuje. Pomalu si tak zvykáme na nové prvky, které by před lety byly nemožné. Jednou z patrných změn v našich bohoslužbách je i rozšiřování aktivní účasti laiků.

Hodně nás tíží vyprazdňování našich kostelů. Co proti tomu dělat? Jak oslovit ty, co nás opouštějí? Jak oslovit nové lidi? Shodujeme se, že je důležitá srozumitelnost obsahu a významu toho, co slyšíme a o čem zpíváme. Rovněž je důležitá naše autenticita – shoda našich životů s tím, co vyznáváme. Přitom můžeme hledat způsoby, jak oslovit lidi ze světa při různých benefičních koncertech a jiných otevřených kulturních akcích, jako se nám daří například při hudebních nešporách, bigbítových bohoslužbách nebo bohoslužbách v hospodě.

Služba

Velký zájem účastníků o tuto diskusní skupinu ukázal, že téma služby je pro naši církev důležité a máme k němu co říci. Na úvod jsme si připomněli, že služba je nedílným posláním církve a církev na ni nesmí zapomínat ani očekávat, že to někdo jiný udělá lépe. Dnešní společnost má snahu všechno profesionalizovat a pak se stává, že zodpovědnost za pomoc bližním rádi svěřujeme institucím k tomu zřízeným a chce

se nám opakovat Kainovu výmluvu „Zdaliž já jsem strážný bratra svého?“. Z počátku se diskuze točila právě okolo specializované instituce, kterou je Diakonie. Zazněla osobní zkušenost, že se z některých středisek vytrácí křesťanské prostředí, zaměstnanci jsou nevěřící, chybí modlitba a pastorece. Pokud se daří najít pro Diakonii věřící pracovníky, je to výhodou, ale není možné klást to jako podmínku. Zájemců o tuto práci není v naší církvi mnoho, a tak jsou střediska vděčná za každého schopného pracovníka. Tato povolání nejsou patřičně hodnocena nejen finančně, ale ani společensky, a církev takový postoj bezděky přijímá.

Služba ve sborech je pojímána různě. Zvláště větší sbory mají k tomuto účelu zřízeny komise křesťanské služby, které pomoc potřebným organizují. Ve vesnickém prostředí často funguje přirozená zodpovědnost lidí za potřebné ve svém okolí. V některých západních zemích je to velmi dobře fungující způsob služby dobrovolnictví.

Služba bližním je výzvou pro každého křesťana. Těm, kdo na tuto výzvu slyší, přináší radost a naplnění.

Společenství

Sborové společenství a jeho vytváření je základním předpokladem k dobrému fungování sboru. Jsme si vědomi toho, že ne vždy sbor budujeme, často jsme kvůli svým osobním starostem překážkou jeho růstu.

Co to pro nás osobně a pro náš sbor konkrétně znamená?

Především osobní rozhodnutí, nasazení vlastního času, života, schopností. Často také rozhodnutí podřídit život rodiny životu sboru a odvaha i schopnost vysvětlit své počínání i svým dětem, a tím je vést k životu ve společenství sboru.

Budovat společenství neznámá utvářet uzavřenou společnost, naopak je nutno sborové společenství otevírat veřejnosti. Velmi důležité je, jak se nám daří pomoci začlenit nenásilně a taktně nové příchozí do společenství sboru, aby se ve sboru cítili dobře.

Jak se díváme na budoucnost sborového společenství?

Růst a upevňování sborového společenství je úkol staršovstva stejně jako všech aktivních členů. Ti mají otevírat svou vírou cestu do společenství ostatním a být vnímaví vůči světu, který nás obklopuje.

Vladimír Zikmund

Dvacet let Evangelické akademie

V minulém školním roce si začaly školy Evangelické akademie (EA) připomínat dvacáté výročí založení. V souvislosti s dvacátými narozeninami je dobré si položit následující otázky a pokusit se na ně odpovědět:

Proč zřizuje naše církev školy EA?

Protože je nadšení a schopní evangelíci založili začátkem devadesátých let a ČCE je vzala pod křídla. Jsou dobré a pro zřizovatele to dnes neznamená fatální finanční zatížení. To je sice pravda, ale to by bylo hodně málo. Hlavním důvodem je neopakovatelná možnost podílet se na výchově a vzdělávání dětí a mládeže, a to s křesťanským, evangelickým akcentem. Škola je přímo zázračné místo pro nenásilnou a přirozenou misi – od zdánlivých maličkostí typu vyvracení pověr o křesťanech po přijetí křesťanství jako nedílné součásti budoucí práce i života. Je to běh na dlouhou trať. Je skvělé, že ani při něm školám nedochází dech, byť po něm občas zalapají.

Jak se pozná, že jde o školy křesťanské, evangelické?

Že v nich studují pouze ctnostné evangelické dívky a evangeličtí jinoši a vyučují pouze evangeličtí pedagogové? Ne. A je to dobře i proto, že to nejsou skleníky izolované od světa. Církevní škola neznamená, že se zde neobjeví problémy, od kázeňských

po personální. O církevnosti školy svědčí, jak se s problémy dál pracuje. Velkou pomocí i v problémech může být (a leckdy je) zázemí ČCE = školní farář/spirituál, farní sbor, seniorát, jednotlivci, například ve školských radách i mezi pedagogy a studenty. Jejich spolupráce vytváří otevřenou, odpovědnou a vstřícnou křesťanskou atmosféru.

Jsou školy kvalitní?

Ano jsou! Jinak by v nich nestudovali žáci a studenti při konkurenci škol jiných zřizovatelů, i když se v polovině našich škol platí školné (od 3 do 18 tisíc). O odbornosti a kvalitě škol, pedagogů, výuky vypovídají formální, měřitelné výstupy – např. zpráva České školní inspekce, Evropský certifikát jakosti, úspěchy absolventů i obtížněji uchopitelné věci – zejména atmosféra mezi pedagogy a studenty.

Jaká je budoucnost našich škol?

Máme se o školy EA bát?

Ne, ale musíme o ně pečovat, podporovat je a pomáhat jim. Jak dlouho budou školy existovat? Pokud pominu část vnějších okolností, budou tu tak dlouho, jak si zaslouží, jak se o to zasloužíme my a jak budou předávat dobré vzdělání společně s dobrou zprávou. Strach o ně nemám.

Martin Čech, ředitel Evangelické akademie

Orientalista, filolog, teolog a krajan

Profesor Stanislav Segert ve vzpomínkách

Stanislav Segert (4. května 1921 Praha – 30. září 2005 Los Angeles) byl český intelektuál, který se prosadil ve velkém světě, ale zůstal v tom nejlepší smyslu slova českým vlastencem. Byl úspěšným vědcem, ale nepřestal být teologem a jeho touhou zůstalo zvěstování evangelia. To je dojem, který ve mně zanechal.

Když jsem přišel do Prahy studovat teologii, poznal jsem ho jako klasického filologa a lektora

řečtiny na naší fakultě a od počátku jsem k němu nabyt zvláštní důvěry. Snad proto, že se studenty jednal jako se sobě rovnými. Proto jsem se ho po pamětihodné oslavě padesátin prof. Součka v roce 1952 odvážil zeptat na několik věcí, kterým jsem v Součkově přednášce nerozuměl. Nějak si mě zapamatoval a potom se se mnou ještě několikrát dal do hovoru. Znal se dobře s mým bratrem, brněnským farářem, který mu byl věkem bližší.

Brzy jsem se dozvěděl, že Segert není jen klasickým, ale především semitským filologem. Zajímalo mne, jak překládal hebrejské texty pro básníka Jaroslava Seiferta, který je z básní. Jednou jsem byl u toho, jak ho náš tehdejší knihovník, pan Václav Sobotka, zpovídal a chtěl, aby mu vysvětlil, co dělá v Orientálním ústavu, kam mezitím přešel a kde byl vyznamenán za své vědecké výsledky. Byly to první práce k problému vzniku hláskového písma a abecedy od Fénicičanů přes Řeky až k Římanům a tak i nám. Tak jsem Stanislava (už za mého vikářování na Vinohradech jsme si začali tykat) poznal jako vědce. Druhým vrcholem jeho vědecké práce byla německy napsaná *Aramejská gramatika*, jejíž značně předběžná forma vznikla v propojeném zpracování s hebrejskou gramatikou prof. Otakara Klímy již v padesátých letech.

Když Sověti okupovali Československo, byl v zahraničí a do vlasti se nevrátil. Chtěl dál pracovat ve svém oboru. Přesunul se do USA, a i když se americkým občanem stal až roku 1981, byl po jednoročním působení na Johns Hopkins University v Baltimore (Maryland) již roku 1970 jmenován profesorem na prestižní Kalifornské univerzitě v Los Angeles (UCLA). Tam jsem se s ním brzy po sametové revoluci opět setkal. Cestoval jsem do Claremontu do Ústavu pro křesťanství a antiku, ale Stanislav mi ještě sjednal další přednášky. Bydleli jsme s manželkou u Segertů v Pacific Palisades a při večerních hovorech jsem poznal, že znamenitě zná tamější českou emigraci. Nevěděl jsem například, že majitel a zakladatel firmy McDonald je americký Čech, že prof. Jiří Frel z Prahy je kurátorem sbírek v tamějším ústředí Gettyho in-

stitutu a že prosečský čestný občan Thomas Mann bydlel v domku na stráni nedaleko od Segertových.

Při tom všem zůstal Stanislav kazatelem evangelia. Vzpomínám si na setkání při ordinaci mého strýce Timotea Pokorného ve sboru v Praze-Braníku, kde před ním dočasně působil a znal snad opravdu všechny jeho členy. Také v Americe cestoval po českých evangelických sborech. Již za svých dřívějších cest navštívil z Chicaga některé evan-

gelické krajany v Iowě a v Nebrasce, i když tam už uměla česky jen stará generace. Když jsem se o tom v Tübingenu zmínil profesoru Betzovi, který Segerta znal z Ameriky, připojil další historky z jeho dobrodružných cest za krajany fordskou koupěnou od aramejsky mluvícího (!) prodejce. Nakonec už zase mohl jezdit za krajany do Prahy a byla to pro nás radost a osvěžení vidět ho a setkávat se s ním zase na domácí půdě. Pracoval na dějinách semitských studií, které u nás zahájil Josef Dobrovský. V roce 1998 dostal při jubileu Univerzity Karlovy při slavnosti v Karolinu zlatou medaili a cítil, že je tu zase doma.

Petr Pokorný

Šedesát let společného života, víry a služby

Manželé Holečkovi

Manželé Jiřina a Tomáš Holečkovi si připomněli šedesát let společného života 29. března v Pržně, kde byli v roce 1951 oddáni farářem Bohumírem Popelářem. Svůj důchod teď tráví v Vsetíně, odkud přijeli, aby především navštívili hroby svých rodičů na prženském hřbitově. Tomášův otec Čeněk Holeček sloužil v Pržně od roku 1946 do roku 1961 jako kazatel a jeho syn Tomáš odtud odešel studovat teologii do Prahy, aby po tříletém vikářo-

vání ve Frýdku-Místku, po tříleté vojenské službě a po šestileté vikářské službě v Krnově přišel se svou manželkou Jiřinou zpět do Pržna a zde sloužil od roku 1961 do 1982 jako farář. Poté ještě odešli do Hošťálkové, kde Tomáš Holeček působil do roku 1995. I po ukončení aktivní služby vypomáhal pak podle potřeby nejen v Pržně, ale i ve vsetínských sborech, v Jablůnce i v dalších místech. Výcho- diskem i obsahem jejich společného života ►

i služby byla vždycky Boží milost v Ježíši Kristu, do níž zahrnují i své tři děti, sedm vnoučat a pět pravnoučat.

Během svého působení na Vsetínsku byl Tomáš Holeček aktivním členem pěveckého sdružení Lumír. Ve vsetínském gymnáziu T. G. Masaryka, každoročně studentům přibližuje Masarykův duchovní odkaz.

Z žalmu 118 i při svatě večeři Páně jsme v tichém shromáždění přijímali zvěst o Božím milosrdenství.

Jaroslav Voda

Dělal víc než musel

Vlastimil Sláma se dožívá ve svěžesti devadesátky

Před devadesáti lety, 26. 6. 1921 se narodil v polském Zelově emeritní farář ČCE Vlastimil Sláma, „Vlastík“, jak mu přátelé říkají. Devadesátky se dožívá v záviděníhodné svěžesti. Litoměřický sbor, kterému věnoval spolu se svou báječnou a moudrou manželkou Helenkou největší část svého života, si připomíná toto jubileum.

Hodnocení „Dělal víc než musel“, pronesl jako denunciaci proti Vlastíkovi někdejší okresní církevní tajemník (OCT). Bylo to před soudem konaným na Vlastíkovy narozeniny v červnu 1971. Tajemník poté strachy omdlel a soudní přelíčení muselo být přerušeno, ale pokračovalo dál před senátem okresního soudu v Litoměřicích za přítomnosti čtrnácti farářů ČCE. Podmíněný rozsudek k odnětí svobody na deset měsíců s podmínkou na tři roky byl vyhlášen záměrně až v odloženém druhém zasedání, kdy již kolegové u toho nebyli.

Vlastík opravdu dělal víc než musel, ale v tom nejlepším slova smyslu. Nejenom jako obětavý správce své litoměřické farnosti, nejen jako předseda Svazu československého evangelického duchovenstva (SČED), ale i jako angažovaný občan, který se například v roce 1968 stal předsedou Klubu angažovaných nestraníků (KAN) za okres Litoměřice. Po jeho písemném protestu proti omezování občanských práv (odnětí cestovního pasu řadě farářů SČEDu aj.) prezidentu Husákovi s ohlášením jeho protestní neúčasti na volbách v roce 1971 vytáhl proti němu režim celý aparát státní moci se zatykačem pro údajné „pobuřování“ a „poškození zájmů republiky v zahraničí“ a na-

řízení domovní prohlídky dne 6. 12. 1971. Před vánocemi tak Vlastík šel na půl roku do vazby.

Po vynesení rozsudku působil Vlastík deset let jako klimatizér Severočeských chemických závodů v Lovosicích. Tehdy začalo naše přátelství, které trvá dodnes i přes dvě údajně nepřekonatelné překážky, které by nás měly rozdělovat.

Prvou je společná práce ve farnosti. S Vlastíkem, který zůstal a je dodnes členem sboru, jsme přes řadu teologicky i generačně odlišných názorů vždy dokázali nalézt konsenzus směřující k prospěchu staršovstva i celého sboru.

Tou druhou údajně nepřekonatelnou překážkou je Vlastíkův známý podpis vázacího aktu tzv. spolupracovníka Státní bezpečnosti. Byl přinucen ve velmi těžké osobní situaci k spolupráci pod krycím jménem Brázda. Jeho „spolupráce“ ovšem vypadala tak, že se přestal zúčastňovat sledovaných seminářů a nikdy neřekl StB ani slovo o ničem, co by ji zajímalo. Však také byl po poměrně krátkém čase ze seznamu vyškrtnut pro nespolečnost. Všichni jsme o této jeho osobní bolesti věděli a nikdy jsme se na něj nezlobili. Je typickým příkladem nesmyslnosti všech polistopadových lustračních kampaní.

Farář Vlastík Sláma je čestný muž, který se svou statečnou ženou pro svou církev a pro tuto společnost udělal víc než mnozí jiní. Mám ho rád, proto také píšu tuto připomínku jeho devadesátin s přáním ještě dlouhých let zdraví a svěžesti. Vlastíku, ať Ti náš Pán žehná!

Zdeněk Bárta, (redakčně zkráceno)

PROTESTY PROTI PROJEVŮM NEONACISTŮ

Bohoslužby v Krupce

Evangelium proti demonstraci síly I.

V Krupce u Teplic se v sobotu 9. dubna 2011 mezi pěkně opravenými panelovými domy, obývanými Romy, konalo náboženské shromáždění pod vedením řecko-katolického kněze Ludvíka Štastného a evangelického faráře Pavla Šindlera. Propojilo východní liturgii s evangelickou jednoduchostí, byzantský zpěv s kytarovými písničkami, modlitby i jadrné kázání.

Téhož dne měl ovšem do téhož prostoru vstoupit průvod, který pořádala a oficiálně předem nahlásila Dělnická strana sociální spravedlnosti. Nebylo pochyb o protiromském podniku – a již některé projevy během shromáždění, jež průvodu bezprostředně předcházelo, obsahovaly rasistické prvky. Přesto shromáždění nebylo rozpuštěno. Ještě výraznější než to byl ale kontrast mezi demonstrací síly a zastrašováním ze strany extremistů a mezi zneklidněním, rozčileností a obavami na straně Romů.

Bohoslužba vnesla do tohoto rozporu pozitivní vliv, který se projevil alespoň mezi Romy, kteří byli přítomni. Proto se také bohoslužba po čase přesunula z návrší nad silnicí přímo na vozovku.

Policie si ale vyložila shromažďovací zákon po svém a ignorovala, že náboženské shromáždění není třeba ohlašovat, a tudíž se může odehrávat nezávisle na shromáždění, jež podléhá ohlašovací povinnosti. I když při bohoslužbě nic politického nezaznělo, považovala ji za „protidemonstraci“. A místo aby nalezla citlivější řešení, a průvod extremistů odklonila od bohoslužby, jež mu stála v cestě, nejprve průběh bohoslužby narušovala a pak se vydala proti ní. Svými štíty policisté narazili do farářů zezadu a mezi přítomné házeli dělbuchy. A vůbec si policie počínala, jako by měla před sebou rozvášněný dav. A přitom se na tom místě konalo pokojné

bohoslužebné shromáždění, žádná vzdoroakce.

To, že shromáždění stálo na pomezí nenávisti a obav, aby obojí oddělovalo, bylo jeho dílčím úkolem, ale ne něčím, co by bohoslužby definovalo. Za bohoslužby zodpovídal řecko-katolický kněz Ludvík Štastný, který přímo v místě působí, a evangelický farář Pavel Šindler z Humpolce. O několik dní později se bohoslužeb a jejich účastníků i protirasistických postojů zastal ve svém projevu synodní senior ČCE Joel Ruml.

Sociální situace krupeckých Romů, jakož i policejní aktivita a její souvislosti jsou složitější, než jak tu můžeme vylíčit. Mnohé další se lze dozvědět z internetových stránek iniciativy V Ústí neonacisty nechceme, která krupecké bohoslužby zajišťovala organizačně-technicky (viz <http://www.vustineonacistynechceme.cz>). Ta také koncem dubna podala žádost o ústní interpelaci ministra vnitra a dále podnět k prošetření policejního zákroku Inspekci Policie ČR. (Policie mezitím vyhazuje peníze za polyuretánové, údajně „nesmrtící“ střelivo proti demonstrantům.) V době sepisování tohoto příspěvku se také připravuje ústavní stížnost. A snad i proto lze doufat, že v důsledku událostí v Krupce dojde k přehodnocení postupu státních orgánů vůči neonacismu, ale i k posunutím v mínění u křesťanské i nekřesťanské veřejnosti.

1. máj v Brně – bohoslužba proti násilí

Evangelium proti demonstraci síly II.

Součástí protestů proti extremistům v Brně byla na 1. máje bohoslužba proti násilí. Před Domem umění se sešlo množství lidí, kteří pokojným způsobem, zpěvem a modlitbou vyjádřili svůj nesouhlas s pochodem rasistů a neonacistů brněnskými ulicemi. Bohoslužbu vedli četní zástupci brněnské ekumeny, za ČCE člen synodní rady a náměstek synodního seniora Pavel Kašpar a faráři Jan Šimsa a Marek Zikmund. Podporu pokojné akce vyjádřil i synodní senior ČCE Joel Ruml.

Současně s bohoslužbami probíhalo v Brně shromáždění protiextremistických aktivistů podpořené dvěma tisícovkami občanů. Podařilo se jim zabránit pochodu rasistů brněnským „Bronxem“, čtvrtí obydlenou převážně Romy. Mluvčí Iniciativy BRNO blokuje Jiří Koželouh řekl: „Naše iniciativa dosáhla svého cíle. Neonacisté nedostali šanci demonstrovat svoji sílu. Počet blokujících je čtyřnásobně převýšil. Je to zásluha všech slušných lidí, kteří přišli a postavili se neonacismu přímo na ulici – nenásilně, ale nekompromisně.“ *Daniela Ženatá, foto Vladimír Zikmund*

OKÉNKO POTULNÉHO

Zelov žije...

Bohatá historie a živá přítomnost

Evangelicko-reformovaný sbor v Zelově má velmi bohatou historii navazující na skupiny českých emigrantů z přelomu let 1741 a 1742, které král Fridrich II. pozval do Slezska. Byly založeny české kolonie Husinec a Friedrichův Tábor. Postupně se větší a menší exulantská místa přelidňovala, takže bylo nutné se ohlížet po nové lokalitě. Potomek českých exulantů Alexandr Petrozelín zprostředkoval hledajícím exulantům výhodnou koupi půdy v Zelově. Smlouva o koupi

byla podepsána 21. prosince 1802. První obyvatelé přišli do Zelova 1. února 1803, většina z nich se již narodila ve Slezsku a o pronásledování pro víru věděla jen z vyprávění rodičů a prarodičů. V matrice je zápis, že dne 23. března 1803 se v Zelově narodilo první české dítě – Jan Němec!

Zelovští od samého počátku uvažovali o stavbě kostela. Tušili, že je nutné starostlivost o věci pozemské a materiální vyvážit i starostlivostí o věci duchovní. Dne 12. července 1821 byl položen zá-

kladní kámen ke stavbě kostela a ve dnech 3. až 5. července 1825 byl zelovský chrám slavnostně otevřen. K otevření byla složena a zpívána píseň:

„Ó radosti nad radosti, Bůh náš Otec od věčnosti, velmi nás zamiloval, Chrám i jménu také svému vystavěl nejsvětějšímu, i obdaril nás i s ním. Slavte, pravte, Bůh jest velký, život všel ký nechť ho chválí, ctěte ho velicí i malí.

Obzvláště pak my Češové, co doufáte v Jeho Slově, i v Něm jenž spoléháte; Radujte se, neb vídíte, že vám pomohl náležitě, i dům chvály jeho máte, každý i vždy, tam mu sloužit i přednášet své žádosti, může před Bohem lítost.“

Zelovští ve své historii prožívali řadu pohnutých životních kapitol. Postupně se otevíraly a zavíraly. Do řady výčtů kazatelů patří řada jmen – Jan Fabry z Uher, polský farář Alexander Theodor Glowacki, Jan Theodor Moses, Hugo Šikora, Adolf Garszyński a Stefan Skiersky. Nelze nezpomenout i Bohumila Radechovského a Jaroslava Nevečeřela. A do nedávné doby patří i působení Zdislava Trandy, pozdějšího biskupa Polské reformované církve, do níž zelovská „parafia“ patří. A život sboru se neuzavřel, ani když do Čech odešel Miroslav Jelínek, až do srpna 2010 duchovní zelovského sboru. Čas jde kupředu, a navždy zůstane v historii zapsáno datum 14. září 2003, kdy byla v Zelově ordinována první žena reformované církve v Polsku – Věra Jelínková. Po odchodu manželů Jelínkových se duchovenské práce v Zelově ujal Roman Lipinsky, který byl uveden v úřad 10. října 2010. Na důkaz další a pokračující spolupráce s Českobratrskou církví evangelickou jsem se této slavnosti zúčastnil.

Ale dosti historie. Chci nám všem přiblížit současnost. Při mé poslední návštěvě Zelova 1. až 3. dubna jsem si znovu uvědomil určitou sounáležitost českobratrství s historií Zelovských. Setkání se staršovstvem, rozhovory s předsedkyní spolku Věrou Pospíšilovou, kurátorem sboru Karlem Pospíšilem a farářem Romanem Lipinským se ubíraly jedním směrem. Pokračovat ve spolupráci, navzájem se obohacovat a sdělovat si zkušenosti z práce sborové i společenské. Dubnová návštěva byla umocněna ještě tím, že Zelovským při sobotním koncertu zazpívala Eva Henychová, která představila asi šedesátce pozorných posluchačů svoji písňovou tvorbu – zejména ze svého čtvrtého alba nazvaného *Sinaj*. Nebyla tu poprvé – v Zelově a ve Varšavě zpívala už asi před osmi lety. Její písně jsou zvláštní tím, že provokují k úvahám. Nutí člověka, aby o něčem přemýšlel a možná i ve svém

životě na něco důležitého přišel. Eva navázala bezprostřední kontakt s publikem a bylo cítit, že i pro ni je důležitá víra. Já v tom spatřoval i malý posun oproti koncertu v roce 2004. Ona sama o sobě říká: „Víra je cosi, co je hlavně nezastupitelné v mém osobním životě. A protože mé písně jsou jakýmsi obrazem, zrcadlem mého osobního života, tak to nemůže být jinak, než aby tam ta víra byla.“

Aktivita Zelovských je povzbudivá. Skupina mládeže byla na Kirchentagu v Drážďanech. V srpnu Zelovští plánují zájezd do Čech – po stopách svých předků –, chtěli by pokračovat ve studiu českého jazyka a spolupráci s ČCE považují za nezbytnou samozřejmost. Soubor Zelovské zvonky má před sebou řadu koncertů a příjemně

znělo i ujištění, že sbory v Belchatově, Kleszczowě a Lodži přijímají náš zájem o dění v jejich sborech s vděčností.

Logickým závěrem mého pobytu v Zelově byly nedělní bohoslužby s večerí Páně, posloužil jsem kázáním a spolu s bratrem Lipinským jsme kolem stolu Páně podávali chléb a víno. A do toho zněl hlas Evy Henychové:

*Odpouštím celému světu,
odpouštím lidem všem,
odpouštím tobě taky,
odpouštím tomu, kým jsem.*

Odjížděli jsme ze Zelova potěšeni a povzbuzeni s přáním, aby všem aktivitám sborovým i společenským žehnal ten, v jehož jménu přicházeli do Zelova kdysi dávno ti, kteří tam našli svůj nový domov.

Pb+

v Praze dne 18. 4. 2011

Věku navzdory napříč Chiapasem

Co pro lidi žijící v přístřeších z vepřovic a vlnitého plechu a bez dostupné lékařské péče můžeme udělat?

Výprava českobratrských evangelíků skutečně splňovala kritéria zařazení do sekce Věku navzdory filmového festivalu Jeden svět. Filmová kamera by jistě nezakryla, že většina účastníků, až na tři mládežníky, patřila k těm, kteří již vkročili do druhé poloviny života. Zachytila by řadu náročných momentů, které musela výprava

Maria z Chamic, která pomáhá prostitutkám

překonávat. Její účastníci strávili řadu dnů v neutěšených podmínkách indiánských vesnic, překonávali výškové rozdíly, snášeli náročný transport, extrémní zatížení, nedokonalou stravu, nedostatek spánku, složité hygienické podmínky, soužití v patnáctičlenné skupině. Všichni se však vrátili v pořádku, zdraví a šťastní, že to dokázali. Možná díky krásnému přijetí, kterého se jim od místních lidí dostalo.

Věk ani nepohodlí nám po celé tři týdny putování po malebném a zároveň drsném Chiapasu a dalších místech Mexika ležících na jih od hlavního města vlastně vůbec nepřišly na mysl. Na mysl nám spíše přišlo to, že jsme v odlehle části civilizace, daleko v horách na mexicko-guatemalských hranicích, ve vesnici, kde nemají doktora ani sílu uvést do života zdravotnické středisko, jehož obvodové zdi zde před čtyřmi lety vztyčili čeští dobrovolníci. Přemýšleli jsme o tom, kde se bere tak neskutečná bída v zemi bohaté na suroviny i úrodnou půdu, kde žijí nejbohatší lidé světa, ale kde jsou také extrémní sociální rozdíly a oblasti

bez přístupu ke vzdělání a zdravotní péči. Děsily nás zprávy o zločinech na severu Mexika svědčící o tom, že nejsme v zemi zcela bezpečné. To dokazovala i všudypřítomnost policie a jiných ozbrojenců. Nicméně místa, kde jsme strávili větší část našeho pobytu, označil Mário Romero, jeden z našich věrných průvodců, za „mexické nebe“.

Přivedl nás sem švýcarský misionář Bernard Martin (ČB 3/2011). Jaké bylo poselství, se kterým jsme se vydali na naši pouť? Chtěli jsme podpořit tohoto muže v jeho životním díle a úsilí, se kterým před dvaceti lety zahájil v mexickém státě Chiapas svoji neumdlévající práci, zaměřenou na pomoc lidem v tamních indiánských vesnicích. Přijali jsme jeho přesvědčení, že i projevený zájem, malá pozornost nebo dárek mohou připomenout Boží lásku, mohou být článkem řetězu lidské solidarity a trvalého přátelství, které on sám kdysi založil a vybudoval. Spolu s ním jsme pochopili, že společnými silami můžeme něco málo udělat pro dobrou věc.

V Pacayalu jde vývoj kupředu velmi zvolna. Přesto zde přibývá dětí, které chodí do školy, pomalu, velmi pomalu se zvyšuje hygienický standard, přibývá kontaktů se vzdálenou civilizací,

muzikanti při bohoslužbách v Tuxtle

objevil se internet se všemi svými klady a zápory. Nedostatečná, až nedostupná zdravotní péče zde patří k těm největším problémům. Je až neuvěřitelné, že právě z takovýchto poměrů pocházel

presbyteriánský teolog a advokát Reynau, který nás do svého rodiště provázel.

V jiné vesnici v horách centrálního Chiapasu s revolučním názvem Triunfo Agrarista jsou známky pokroku citelnější. Přemýšlíme, co může být příčinou tohoto rozdílu. Vnímáme značný vliv presbyteriánské spirituality na život jednotlivců, rodin i celé komunity. I nás silně poznamenává přítomná autorita zdejšího rodáka Ricarda Lópeze, faráře a předsedy zemědělského družstva v jedné osobě. Ten také definuje jasně, co by od nás, českých evangelíků, místní sbor nejvíce potřeboval: „Pošlete nám někoho, kdo nás naučí zpívat.“ Ano, zpěv milují, ale pro naše uši byla čtyřhodinová slavnost opravdu náročná, byť z ní vyzařovala zbožnost vskutku upřímná a příkladná.

A znovu dostáváme úkol setkat se s neskutečnou bídou – zajedte zazpívat do „sousední“ vesnice jménem Libertad Campesina (Rolnická svoboda), těší se tam na vás, uspořádají kvůli vám slavnostní sborové shromáždění. Vesnice je vzdálená dvě hodiny krkolomné jízdy horským terénem. Čekalo nás skvělé pohoštění a nesmírný vděk za naši návštěvu. A pocit studu: co pro tyto lidi, žijící na hliněné zemi v příštřech z vepřovic a vlnitého plechu s ohništěm a nádrží na vodu, bez dostupné lékařské péče, můžeme udělat? Na financování dialýzy pro mladého člověka nemáme prostředky. Odjíždíme zneklidněním pocitem bezmoci. Zkušenosti tohoto druhu člověka ovlivní, ať chce nebo nechce. Uvědomujeme si, že proměna této země bude trvat ještě hodně dlouho a že nespravedlnost tohoto světa zde vystupuje v nebývalé koncentraci.

Byli jsme jen diváky, svědky lidské bídy a utrpení, nebo byla naše přítomnost poselstvím naděje, impulsem k životu, který by mohl být důstojnější a plnější (alespoň podle našich měřítek)? Věříme, že naše cesta byla nejen tím prvním, ale i tím druhým. Že ukázala naši snahu přispět k tomu, abychom mohli jednou společně sdílet vše dobré, co přináší pokrok. Ukázala se ovšem i další dimenze – mohli jsme vnímat to, čím mohou obohatit oni

neúnavný organizátor Bernard Martin

nás. Nejvíce obdarováni jsme nakonec byli my: nezaslouženou láskou, vděčností, neskutečnou vstřícností, zájmem, ochotou, příležitostmi vidět sami sebe z jiného úhlu.

Děkujeme Bernardu Martinovi, že nás pozval na tuto pouť, a našim mexickým přátelům za vše, co pro nás udělali.

*Hana Janečková, Mirka Camutaliová,
Eva Šimuniová, Roman Čermák*

Dobrá věc se podařila

Otevírání dveří v Maďarsku a v Česku

Poté, co se první chystané setkání našich farářů s maďarskými v loňském roce přičiněním-nepřičiněním „české strany“ neudálo, další pokus, letos na začátku května, dopadl navýsost dobře! Maďaři z podunajského seniorátu reformované církve nás pozvali k sobě, do rekreačního zařízení v pohoří Mátra na severovýchodě Maďarska, a my jsme rychle rozpoznali, že vydat se za nimi do obce Mátraháza bylo rozhodnutí správné.

Nebylo nás sice moc, ale měli jsme se spolu dobře, měli jsme se o čem bavit i horlivě diskutovat. Snad pomohla i výzva v *Českém bratru*, abychom k maďarskému pozvání nebyli hluší; snad se v nás hnulo svědomí, zkrátka se na přihlašovací listině objevilo třináct jmen a vytvořilo skupinu podnětnou, ochotnou mluvit (i pomoci s tlumočením) a nadšenou maďarským jídlem (jak jinak). Nedá se také nezmínit o tom, co je v maďarských cír- ►

kevních zařízeních normou – neokázalý a vkusný „luxus“ budovy, ve které jsme od čtvrtka do soboty mohli všichni přebývat, dokonce s nejvyšším maďarským kopcem zvaným Kékes (1014 m) za zády.

A co všechno se za těch pár dnů stalo?

V Mátraháze se maďarští faráři střídali s českými při ranních pobožnostech a při přednáškách, které byly východiskem k debatám. Téma setkání s názvem Otevřené dveře mělo dát přednáškám a debatám rámec; ptalo se, jak naše církve a sbory využily nových možností po roce 1989, jak využily toho, že se dveře ven najednou otevřely.

V první přednášce farář Tomáš Molnár nejprve výstižně přiblížil českou mentalitu, českou povahu a popsal pak maďarským kolegům situaci v ČCE. Podle něho se dá ale těžko mluvit jen o otevírání dveří; rokem 1989 padly všechny zdi a zábrany a sbory jsou dnes, alespoň některé, až příliš zavaleny nabídkami a příležitostmi nejrůznějšího druhu. Že pak můžeme zapomínat na vlastní úkol církve, zvěstování Krista, je varovné a ohrožující.

V druhé přednášce pak jeden z maďarských kolegů, Tamás Végh, vylíčil svou představu, jak

oživit příměstský sbor v probuzeneckém duchu. Byla to osobní a praktická zkušenost, překvapivě kontrastující s Molnárovými výpověďmi.

Tyto dva referáty zavdaly jeden z podnětů k intenzivním a zaujatým diskusím a výměnám zkušeností ve skupinách. Dodejme, že zkušenosti a líčení potíží si „vyměňovali“ asi více faráři čeští než maďarští...

Přes historické a denominační spojitosti jsme si všimli spousty rozdílů. Maďarská reformovaná církev je asi desetkrát větší než ta naše, českobratrská evangelická, a hraje v maďarské společnosti nesporně důležitější roli než protestantské církve v Česku.

Stereotyp temperamentního Maďara se nám nepotvrdil. Maďarští faráři byli spíše zdrženliví a zdvořilí, probuzenecké budování sboru u nich nenaráží (ani u neprobuzeneckých farářů) na odpor – leckdo uznává, že je jednou z cest, jak sborovou práci oživit.

Ještě blíže jsme se s maďarskou církví seznámili v neděli. Čeští účastníci navštívili různé sbory v okolí Budapešti, v jednom z nich další z českých farářů, Ondřej Titěra, i kázal a dojmy takto nasbírané byly bezesporu bezprostřední, autentické.

Setkání v Mátraháze bylo dlouhodobým snem faráře v. v. Istvána Hamara, který se intenzivně zabýval česko-maďarskými vztahy v (církvevních) dějinách a který dal k setkání popud a celé je zorganizoval. Dal najevo radost nad tím, že se napodruhé setkání podařilo a že se tedy znovu poznávají bratři a sestry, kteří o sobě v posledních letech tolik nevěděli.

Ti, kdo se rozhodli za Maďary jet, udělali dobře; ze společenství jsme měli radost všichni a snad je i hodláme zopakovat. Ale kde? Najdeme u nás po dojmech z Mátry adekvátní prostor?

Jana Plíšková, Oliver Engelhardt

Prezidentská návštěva

Evangelický kostel se oblékl do maďarských barev

Na Velký pátek 22. dubna navštívil evangelický kostel v Libiši maďarský prezident Pál Schmitt s manželkou a položil květiny u hrobů maďarských kazatelů. Farář sboru Miroslav

Pfann vysvětlil maďarské delegaci význam pomoci maďarských kazatelů vznikající reformované církvi v toleranční době i při překonávání náboženského rozdělení Evropy na katolickou

foto: Pavel Kirschner

a protestantskou. Rakousko-uherská monarchie patřila k té katolické. V uherské části se však mnohem dříve začala prosazovat náboženská to-

lerance. Evangelíci v maďarských a slovenských oblastech byli svobodnější. Libišský kostel vznikl díky velkému a neúnavnému zápasu maďarského kazatele Jána Vegha. „Je pro nás symbolické, že maďarský prezident navštívil místo, kde jsou počátky velké pomoci i přátelství mezi Maďary a Čechy, a že položil květiny k hrobům zakladatele Jána Vegha, jeho ženy a dalších maďarských kazatelů,“ uvedl ve svém pozdravu farář Pfann.

Návštěva maďarského prezidenta v libišském kostele byla symbolická, mimo jiné i proto, že do Libiše směřovaly cesty prvních reformovaných evangelíků z Prahy, dokud v Praze nevznikl samostatný sbor. Na znamení úcty k hostu ozdoby ženy libišský kostel kyticí v maďarských národních barvách. Prezident pokračoval do Mělníka položit věnec k pomníku Jana Palacha. Pomník zhotovil maďarský sochař András Beck. V libišském kostele se prezident Schmitt dozvěděl, že Jan Palach byl členem libišského sboru a libišský farář Jakub S. Trojan Jana Palacha pohřbíval.

(mpf, kir)

Ordinace u valdenských

Noví kazatelé slaví ordinaci na synodech

Jedním tématem letošního zasedání synodu ČCE byla ordinace v naší církvi. Jde o ordinaci jako celoživotní pověření k službě Slova a svátosti, které, byť uděleno lidskými, všelijak nedokonalými služebníky, je projevem Boží vůle.

Ordinacních slavností jsem za svůj poměrně dlouhý život zažila už celou řadu – ale nemohu zapomenout na to, co jsem podvkrát prožila jako host synodu Valdenské církve v Torre Pellice v severní Itálii. Tato malá protestantská církev v převážně katolické zemi slaví ordinaci nových kazatelů výhradně na svých synodech.

Kandidáti po úspěšném studiu teologie a absolvování vikariátu (diakonátu) se nejprve představí na uzavřeném zasedání synodu. Tam nejen vypořádají o důvodech svého rozhodnutí sloužit církvi jako kazatelé, ale jsou podrobeni celé řadě dotazů shromážděných synodálů. Nevím ovšem, jaké otázky „na tělo“ musejí zodpovídat, ale přísně uzavřené jednání v předvečer slavnostního bohoslužebného zahájení synodu se protahuje často na řadu hodin

do pozdního večera. Po úspěšném zdolání tohoto opravdu „silně zahřívacího kola“ se kandidáti se svými mentory připravují na ordinacní slavnost na modlitbách. Důležitou součástí obřadu je i vlastnoruční opsání textu ordinacního slibu – což v době elektronických záznamů působí přinejmenším podivně.

Ordinace sama, jak pověděno, je součástí bohoslužeb k slavnostnímu zahájení synodu. Koná se v naprosto přeplněném kostele, obklopeném dalšími stovkami sester a bratří, kteří se dovnitř nevejdou a sledují pořad na velkoplošných obrazovkách.

Vlastní ordinace kandidátů probíhá přísně individuálně. Před ordinujícího služebníka předstupují kandidáti jednotlivě se svými mentory, každý odpovídá na otázky ordinacního formuláře a předčítá ordinacní slib z vlastního opisu. Při ordinaci jsem zažila něco, co se velice těžko sděluje. Při pronášení ordinacní formule, které probíhá tolikrát, kolik je kandidátů, je celé shromáždění vyzváno ►

ke vztažení rukou ke kandidátovi. V tom přeplněném kostele v horkém odpoledni italského podletí jsem zcela zřetelně ucítila závan Ducha svatého. Ten zážitek byl velice konkrétní – i když vlastně nesdělitelný – a nesmazatelně se vryl do mého vědomí.

Vím od té doby docela nezpochybnitelně, že Pán Bůh užívá naše chabé síly a vratká odhodlání ke svému dílu v krásném světě, který stvořil. A nic ho nemůže zastavit.

Lydie Roskovcová, emeritní synodní kurátorka

SVĚT SPOJEN VĚTVOVÍM

Lutherův strom ve Valašském Meziříčí

**Motto: „Kdybych věděl, že zítra bude konec světa, ještě dnes bych zasadil jablonoň.“
(M. Luther)**

Na znamení vděčnosti i smíření byl v parku Botanika před valašskomeziříčským kostelem zasazen na Květnou neděli Lutherův strom. V roce 2017 si kulturní svět připomene 500. výročí reformace. Na počest tohoto jubilea představily Spojené luterské církve v Německu (VELKD) originální projekt. V Lutherově působišti ve Wittenbergu byl založen park pro 500 stromů nazvaný Luthe-rova zahrada. Každá církev, ať se na světě nachází kdekoli, může ve Wittenbergu zasadit jeden ze zamýšlených pěti set stromů. A současně tato církev zasadí strom doma, v některém ze svých sborů či měst. Nemusí to být církev s nějak prokazatelně luterskými kořeny, připojit se může, kdo chce. První stromy ve Wittenbergu zasadili kardinál Walter Kasper, reprezentant římskokatolické církve, a metropolita Augustinos, reprezentant pravoslavné církve.

„Je to akce navýsost ekumenická. Skrývá v sobě mnohý symbol. Především síť, net, vlastně internet. Síť, která spojuje církve. Vzniká tedy moderní, světový, interaktivní pomník a my máme tu čest být jeho součástí a podílet se se na něm,“ uvedl při slavnostním vysazení pětimetrového javoru ve Valašském Meziříčí Daniel Ženatý, první náměstek synodního seniora ČCE.

Myšlenka zasadit 500 stromů ve Wittenbergu a jejich 500 dvojčat různě po světě, byla jistě vyvolána Lutherovými slovy „Kdybych věděl, že zítra bude konec světa, ještě dnes bych zasadil jablonoň“. V těchto slovech je velká naděje. Je v nich vyjádřena ochota investovat do věcí příštích, i když třeba nebudeme chutnat jejich plody. Už teď přijímáme naději toho, co nastane jednou.

To je poselství slavnosti, na které se podíleli zástupci ekumeny – farář Martin Grombiřík z Evangelické církve augsburského vyznání (ECAV), Adam Cieslar a Jaroslav Szromek ze Slezské církve evangelické augsburského vyznání (SCEAV), tajemník pro ekumenu Gerhard Frey-Reininghaus a referentka ekumenického oddělení Daniela Hamrová. Celá slavnost, připravená staršovstvem místního sboru a farářem Danielem Hellerem, proběhla za přítomnosti mnohých hostů, členů sboru i veřejnosti.

Daniela Ženatá

Trojice svatodušní

Svatodušní svátky a trojiční neděle

Na rozdíl od většiny zejména západní Evropy není u nás Svatodušní pondělí státním svátkem. Parlament se po listopadu soustředil hlavně na prodloužení populárních vánoč, v jednání je Velký pátek, ale lidová představa o křesťanství podle všeho není schopna obsáhnout víc. Jen folklorem a legendami opředenou historickou postavu Ježíše z Nazareta. Jeho narozeniny a hořký konec na kříži, na němž umírá (něčí) Spasitel. Vzkříšení, prosím vás, to už jsou přece svátky jara. Narozeniny církve však už většinou nevíme, proč slavit. A to často i v církvi. Stálo by za průzkum, do jaké míry souvisí naše zakrnělá občanská společnost s chybějícím povědomím o významu svatodušních svátků. Protože křesťanství v pravém smyslu začíná až o letnicích v Jeruzalémě. Ne jen respekt k Bohu Otci a Stvořiteli „nad námi“, ne jen obdiv k příběhu Boží lásky v Ježíši Kristu „před námi“, ale teprve dílo Božího Ducha, Ježíšem zaslíbeného Utěšitele „v nás“! Zde se rodí nedělitelná osobnost člověka ve smyslu křesťanské tradice a v sekulárním věku nám z ní zůstal namnoze jen úzkostný egoismus. Musíme však být takoví? „Neboť Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán,“ zazní slovo apoštola Pavla při bohoslužbách o Svatodušní neděli. Letos bude 12. června.

Týden nato pak neděle svaté Trojice. Známe toto jméno možná hlavně kvůli počítání dalších nedělí až do adventu, „po Trojici“, kdy se probírají perikopy, jež nejsou tolik vázané na tři hlavní církevní svátky. Proč by ale byly další neděle takto označovány, kdyby právě v jistém smyslu vrcholná neděle trojiční nebyla důležitá? „Ó hlubokosti bohatství i moudrosti i umění Božího. Halelujah!“ Teologický výklad učení o Trojici není snadný ani pro vzdělance, často nás pokus napojit se na starocírkevní představy o Bohu trojjediném uvrhne do ještě většího zmatku. Jaképak „osoby“ a „bytosti“, máme rádi věci jednoduché. „Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty!“ připomíná ovšem Písmo. Může snad být mediálně úspěšné nebo snadno technicky řešitelné chtít o něm všechno sdělit? Svatá Trojice jako důvod veřejného zájmu stojí tedy v pozadí, ale nabízí se nám alespoň ve jménech mnoha kostelů. Možná ji máme spojenou s jakousi nadčasovou nehybností, přesto o aktuálním významu trojičního učení nepřímě svědčí vehemence, s níž ho jedna světově rozšířená náboženská společnost popírá. Proto také její zbožnost postrádá smysl pro svobodu a jinakost každého věřícího. Sláva buď Bohu Otci i Synu i Duchu svatému, že tomu tak mezi námi nemusí být!

jam

Utišení bouře

Pro rodinné zpívání nabízíme jednu starou píseň baladického charakteru v „moravském tónu“, která vyžaduje volnější, narativní přednes. Lze ji zpívat doma u klavíru či v kostele při rodinných bohoslužbách. Zpěv bez hudebního doprovodu je také možný.

Biblický námět

Píseň parafrázuje známý biblický příběh, jak Ježíš utišil bouři, když se plavil s učedníky přes Genezaretske jezero (Mk 4,35–41; Mt 8,23–27; Lk 8,22–25). Ježíš má větší moc než přírodní síly, na jeho rozkaz se bouře a vítr utiší. Je to div, neobvyklý jev, zázrak. Taková událost se vymyká dosavadním zkušenostem učedníků, kteří mají strach a „všelikou hrůzu“ nejen z bouře, ale také z náhlého ticha po bouři a také z toho, kdo to ticho způsobil. Ježíš se táže učedníků: „Proč jste tak ustrašení? Ještě nemáte víru?“ (Mk 4,40). Tato slova jsou parafrázována v šesté sloce písně. Učedníci zažili něco velikého, zakusili záchranu a mají pochopit, že mohou Ježíšovi důvěřovat. Další úryvky z evangelia, které nám podávají zprávy o Ježíšově působení (např. jak Ježíš kráčí po moři, Mk 6,52), však ukazují na kolísavou víru učedníků, kteří byli několikrát ohromeni úžasem nad zázračnými Ježíšovými činy. Mysl učedníků nebyla vnímavá a často nepochopili, že Ježíše nemají posuzovat podle lidských měřítek. Ani my na tom nejsme jinak než učedníci. Také naše víra je kolísavá, často spoléháme na sebe a málo důvěřujeme tomu, komu jsme jednou uvěřili. Píseň o utišení bouře nám chce připomenout, že být na jedné lodi s Ježíšem, být s ním v úzkém společenství ještě neznamená, že se nedostaneme do žádného nebezpečí, že nás nemůže potkat situace, kdy bychom byli v ohrožení. Člověk se mnohdy může dostat do všelijakých bouří, a mnohdy máme stejný strach, jako učedníci. To podstatné, co nám tento příběh chce říci, je, že Ježíš zprostředkuje záchranu tomu, kdo mu neomezeně důvěřuje a kdo se na něho plně spolehne.

Moravská tónina

Asi takto by nazval Leoš Janáček tóninu, ve které je napsána naše píseň. Tento pojem se v učebnicích hudební teorie neobjevuje. Janáček se o něm poprvé zmínil, když se pokoušel objasnit tonální podstatu moravských lidových písní: „Nesouhlasil bych proto s tvrzením, že by lidový skladatel řídil se účinem obvykle vyškolené tóniny dur nebo moll neb dokonce starými chorálními tóninami! Jsem přesvědčen, že lidové písně na Moravě mají své tóniny a svou modulaci tónin: i možno mluvit stejným právem jako o frygické, lydické atd. tónině též o tóninách moravských.“ Tuto myšlenku vyslovil Janáček v polemice s názory Otakara Hostinského. Tím chtěl říci, že některé lidové nápěvy nelze „vmístit“ do prostoru nějaké durové či mollové tóniny, případně do některého starého církevního modu. Tradiční notační systém evropské hudby se zde jeví jako problematický. V důsledku neustálého střídání částí v dur a moll se v nápěvu objevují různé „cizí“ tóny, čímž dochází ke zvláštním modulacím, které jsou typické pro určitý region.

Slovenský hudební teoretik Josef Kresánek se také jednoznačně vyslovil proti tezi, že gregoriánský chorál sehrával nějakou významnou úlohu při vytváření slovenských lidových nápěvů, neboť jejich tonální, melodická a rytmická struktura se neshoduje se strukturou chorálových zpěvů. Při zkoumání starých slovenských lidových písní dospěl Kresánek k názoru, že v mnohých lidových nápěvech bývají dva tóny vzdálené v intervalu čisté kvarty, vystupují do popředí a vytvářejí funkci jakýchsi „opěrných bodů“. Tento jev pevných „kvarttonálních soustav“ s variabilními vnitřními tóny Kresánkovi připomíná systém antických řeckých tetrachordů, které se skládají shora dolů. Tetrachord se tak stává tonální jednotkou se čtyřmi tóny a často evokuje představu spíše stupnicového výseku.

Janáček, mimořádně vnímavý pozorovatel lidové kultury, dobře předvídal další etapu hudeb-

ního vývoje: „Srovnávám v duchu tyto naše zpěvy ve sbírkách tzv. římského chorálu. Jasně nazírám v podstatu obou, tak různých jak oheň a voda. Měl-li římský chorál tak rozhodný vliv po staletí na vývoj západní hudby, jsem přesvědčen, že opanuje píseň slovanská podobným způsobem hudební skladbu budoucnosti.“

Od počátku 20. století mnozí hudební teoretici a skladatelé středovýchodní Evropy z různých regionů Karpatského oblouku (B. Bartók, V. Novák, E. Suchoň, G. Ligeti, G. Enescu, Z. Kodály), začali psát skladby ve stylu neofolklorismu. Tento styl se vyznačuje novou zvukovostí, libuje si v bohaté a výrazné rytmice, v drsné barevnosti zvuku a rapsodické uvolněnosti hudební stavby. Oproti mnohým jiným hudebním směrům neztratila folklorní orientace svou uměleckou aktuálnost až do dnešní doby. To je také důvod, proč lidová duchovní píseň nemá v církvi zůstat bez povšimnutí.

Nejhlubší tón

Na tomto „nejhlubším tónu“ se pozastaví průběh naší písně v prvním taktu (tón c). Takto označuje německá muzikoložka Adelheid Gecková okamžik,

kdy melodie poklesne do spodní velké sekundy pod tzv. východiskový tón, známý také jako „mixolydická septima“. Tento intonační zvrat Janáček fascinoval do takové míry, že jej považoval za nejcharakterističtější znak moravských lidových písní. Proto jej také nazýval „moravská modulace“: „Sklon je tak zvláštní, že napadne na první poslechnutí... Jest, jako by zúmyslně odpadával nápev od zmocněného tónu na celý tón níže a tu se tak široce v duši rozložil, že zaujme ji buď sám ve významu nové tóniny, buď ladí tóninu novou.“ V Sušilově sbírce je nápev písně notovaný v „pevném lešení“ I taktu (S 39/12. Bouře na moři), což písní nedodává žádnou volnost. Jelikož Sušilovy hudební zápisy nejsou zcela přesné, bylo žádoucí pozměnit nejen notaci, ale také předposlední tón z cis na c, aby zazněl charakteristický interval „karpatské kvarty“, který se ještě jednou dotkne „nejhlubšího tónu“, což v tomto případě vyzní mnohem barevněji než „fádní“ durový závěr. V textu jsou záměrně vynechány závěrečné sloky, neboť jsou kompozičně slabší a věroučně nesprávné. Přiložená mezihra může zaznít například před 5. a 8. slokou.

Ladislav Moravetz

Utišení bouře Lidová píseň / sbírka: František Kožík [S 39]
Úprava a zpracování: Ladislav Moravetz

Viděl, narativně

1. Ej, v o-nem dá-vný čas, ej, v o-nem dá-v-ny čas, Je-žíš, Spa-si-tel náš
2. stou-pil na lo-di-čku, stou-pil na lo-di-čku, hrál se přes vo-di-čku.

Přehlas / overtones / echoes

3. Ej, bože velká, :| strach, hrůza všeliká.
4. Velké vlny byly, :| lodi přikrývaly.
5. Pán upal na podušce :| v konci na lodičce.
6. Volali na něho :| učedníci jeho:
7. Spomoztež nám, Pane, :| ať nezahyneme.
8. Pročež se bojíte, :| snad malé viry jste?
9. Pán Ježíš tiše vstal, :| moři, větrům přikázal.
10. Na to rozkázání :| bylo utišení.

Strážníci nás mají za hrdiny

O terénní práci s rodinami s dětmi i o „Čunkových domcích“ ve Vsetíně

Vsetínské středisko patří k těm mladším diakonickým zařízením, kde se práce rychle rozrůstá. Aktuálně středisko poskytuje vícero služeb pro seniory a také služby pro lidi ohrožené sociálním vyloučením: kromě nízkoprahového zařízení pro děti je to také práce v ohrožených rodinách s dětmi. V tematické rubrice Diakonie pro život jsme si právě na toto téma povídali s Martou Doubravovou, vedoucí služby ve vsetínské Diakonii.

Jak dlouho práce s rodinami na Vsetíně funguje a jak to celé vlastně začalo?

Základy práce v rodinách položili kolegové hned na začátku celé naší činnosti, když se formovalo nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v roce 2003, tehdy ještě pod záštitou vsetínského evangelického sboru a ústředí Diakonie. Dřív, než jsme otevřeli klub, museli jsme získat důvěru rodičů, takže jsme chodili do terénu, seznamovali se s rodiči i s dětmi, vysvětlovali jsme, o co nám jde, a zvali je k nám. Od začátku jsme vyčlenili několik hodin v týdnu, kdy do klubu mohli chodit i dospělí.

Dalším krokem pak byly dopolední programy pro rodiče s dětmi ve věku tři až pět let. Ty jsme zahájili v roce 2005. Byla to taková obdoba mateřské školky, ale programy byly otevřeny i pro rodiče. Ze začátku byly maminky nadšené a chodily pravidelně, ale postupně si zvykly a uvědomily si, že u nás děti mohou nechat a řešit si své věci. Ale to jsme nechtěli. Naším cílem bylo, aby se maminky naučily, jak mohou pracovat se svými dětmi, jak je mohou rozvíjet. Tak jsme postupem času došli k jistému kompromisu: jednou týdně je program pro rodiče s dětmi, kdy na programu musí být přítomen rodič. Ostatní dny je účast rodičů „dobrovolná“. A podařil se malý zázrak: děti chodí na programy tak rády, že zpravidla umluví své rodiče, aby s nimi do Školičky šli. A tak i rodiče začali doceňovat naši nabídku a chodí s dětmi mnohem častěji.

V roce 2006 jsme do skládačky našich sociálních aktivit přidali další kostku: začali jsme nabízet doučování pro školáky. A v roce 2007 vstoupil v platnost zákon o sociálních službách a my jsme začali přemýšlet, jak jednotlivé kostky poskládat do nějaké sociální služby vymezené zákonem. Nejblíže jsme byli sociálně aktivizačním službám pro rodiny s dětmi, a tak vznikla naše Mozaika.

Od tohoto roku jsme zahájili postupnou transformaci naší práce, abychom byli zcela v souladu se zákonem. Takže jsme začali mnohem víc chodit přímo do rodin, od doučování se dostáváme mnohem více k řešení sociální situace rodin, naše pozornost se přesouvá od dítěte k rodiči. Musím přiznat, že nejtěžší na celé této změně bylo „přenastavení v našich hlavách“: uvědomit si, že nepracujeme s dětmi, ale s rodiči, že nepomáháme dětem, ale pomáháme rodinám postavit se na vlastní nohy. Velký kus cesty jsme již urazili, ale zdaleka nejsme v cíli.

Pracujete také s romskými rodinami v lokalitě Poschla, tedy v místě, které se stalo mediálně přitažlivým v souvislosti s kauzou tzv. Čunkových domků. (Připomenutí pro čtenáře: Jiří Čunek v roli starosty Vsetína nechal v roce 2006 vystěhovat asi 230 romských obyvatel z chátrajícího pavlačového domu v centru Vsetína do nového komplexu smontovaných domků na vsetínském periferii.)

Jak s odstupem času hodnotíte tento krok: vytvořilo se tak nové romské ghetto, nebo se naopak zvýšila životní úroveň místních obyvatel?

Odporovat na tento typ otázek je velmi těžké. Celá problematika je tak složitá, že by se o tom dalo povídat dlouho. Navíc celá kauza byla hodně zpolitizovaná a medializovaná, s dozvuky se stále setkáváme. Zkusím tedy odpovědět, ale upozorňuji, že to bude hodně zjednodušené.

Životní úroveň se v jistém směru zvýšila, ale také snížila: oproti pavlačovému domu si lidé polepšili například v tom, že každý byt má vlastní

koupelnu. Každá rodina má nyní vlastní vodoměr a elektroměr v bytě, takže může ovlivňovat své výdaje za energii. Na pavlačáku se voda rozpočítávala, protože vodoměr byl společný, a elektroměry byly vně bytů, takže člověk si vůbec nemusel všimnout, že se někdo na jeho elektroměr načerno napojil, což se nám mimochodem jednou stalo.

Rodiny si v mnohém ale pohoršily – byty jsou menší, z cihlových bytů přešly do plechových kontejnerů obložených sádrokartonem, pravidelně na jaře a na podzim se řeší vysoký výskyt plísní, lokalita je na okraji města za průmyslovou zónou dva kilometry od centra, takže všechny služby, úřady, školy jsou ve srovnání s pavlačákem hodně daleko. Tolik jen stručný náznak.

A jestli vzniklo ghetto? Myslím si, že ano. Určitě platí, že je to pro valnou většinu lidí z města děsivější místo, kam se nechodí. Zhruba před rokem jsme absolvovali kurz sebeobrany, který vedli městští policisté – mají nás docela za hrdiny, že tuto práci dokážeme dělat. Zdá se nám, že i lidé žijící v této lokalitě se uzavírají, prostor vnímají jako svůj, tak co jim do toho má kdo kecat.

Určitě panuje jistý stupeň nevraživosti mezi romskými rodinami žijícími na Poschle a jinde ve městě. Přitom jsou to často příbuzní a rodiny, které dlouhou dobu žily společně na pavlačáku. Rovněž vnímáme, že na Poschle panuje jiná „nálad“ než v druhých lokalitách ve městě. Je to větší beznaděj, rezignace a nezájem. Je však potřeba zdůraznit, že v každé rodině je to jiné.

Jak konkrétně vypadá práce s romskými rodinami na Poschle? Odehrává se přímo v domácnostech, nebo lidé docházejí za vámi?

Jak jsem již řekla, naše práce se během těch několika let hodně změnila. V této chvíli chodíme hlavně přímo do domácností, i když stále také probíhají programy Školičky, které jsou v našich prostorách. Rodiče mohou k nám chodit i mimo programy Školičky, což využívají zejména tehdy, když k práci potřebujeme internet nebo nějaké speciální pomůcky, které pracovník nemůže sbalit do batohu a přinést do domácnosti.

Ale důraz opravdu klademe na práci přímo v rodině – je to přirozený životní prostor, kde rodina tráví většinu svého času a musí být schopna své problémy řešit právě zde, nikoli v „chráněných“ prostorách Diakonie. Díky práci přímo v domácnosti pracovníci také lépe odhadnou situaci rodiny a to, co má rodina k dispozici, nebo co jí naopak chybí.

S čím konkrétně rodinám pomáháte, respektive v jakých oblastech?

Je to všehochuť: od pomoci v péči o miminko přes přípravu dětí na zápis do základní školy, pomoc při všem, co se týká školní docházky dětí a komunikace mezi rodinou a školou, konzultace zdravotních problémů a komunikace s lékaři i jinými úřady a institucemi, až po otázky bydlení, dluhů, domácího hospodaření, partnerské vztahy.

Trochu to teď zní, že jsme supermani, ale tak to není. Někdy věci pomáháme přímo řešit, často je to však věc určitého zorientování rodičů v problému, nasměrování k odborníkovi, ale hlavně motivace, podpory, doprovázení, spolubytí...

Co konkrétně může Diakonie nabídnout dětem z těchto rodin?

Odpověď bude trochu složitější: naše pomoc je směřována na rodiče nebo rodiče a děti sou- ▶

časně. Takže když to řeknu trošku nadneseně, ale naprosto to odpovídá skutečnosti, dětem nabízíme pozornost a zájem jejich rodičů, pomoc ze strany rodičů. Když rodičům pomáháme řešit jejich starosti a problémy, děti mají o kousíček klidnější a jistější rodiče. Řečeno sociální hantýrkou: hájíme zájmy a práva dětí. A po pravdě řečeno – už jsme zažili i situace, kdy se to rodičům hodně nelíbilo. Nám v tom taky nebylo dobře, ale prostě nebyla jiná cesta, když vše ostatní selhalo.

Nemůžu nezmínit i příklad práce, o které jsme přesvědčeni, že mění dětem život zásadně. Díky společnému úsilí některých rodičů, dětí, školy, ale třeba i města Vsetín a nás se podařilo, že se zvýšil počet romských dětí na běžné základní škole na úkor základní školy praktické, dříve tzv. zvláštní školy. A děti školu zvládají, umějí mnohem víc než většina lidí na Poschle, stejně tak všechny převýší svou znalostí češtiny, mají kamarády mezi „gadži“, získávají větší sebevědomí. Toto je obrovský vklad pro další život. Budoucnost ukáže, jak s tím dokážou naložit.

Jaká je reakce zmíněných rodin na vaši práci? Máte nějakou zpětnou vazbu, kde a jak byla pomoc účinná? O jaké služby mají lidé největší zájem? Projevuje se nějak vděčnost? Setkáváte se i s nezájmem, nebo dokonce s negativními reakcemi?

Začnu tím nejjednodušším – vděčnost neočekáváme a opakujeme si to dnes a denně, protože to je nejrychlejší cesta k vyhoření. Zpětná vazba se mění ze dne na den a je v různých rodinách různá. Někdy

je to obrovská radost a díky, jindy je to nezájem, pasivita a očekávání, že my jsme tady od toho, abychom řešili problémy rodiny.

Opačným extrémem je slovní agrese a „vyhození“ pracovníka z rodiny. Naštěstí jsme se v této službě s fyzickou agresí nesetkali, i když několikrát chybělo maličko – v tom spočívá velké riziko práce v domácnosti rodiny, kde jsme fakticky hosty. Velmi náročné je, že se tato atmosféra stále a rychle mění. A změna může být ze dne na den z absolutního plusu do absolutního minusu. A často ani nevíme, co změnu způsobilo. I toto se stále učíme zvládat.

Jak funguje spolupráce s vedením města? Případně s jinými organizacemi ve Vsetíně?

Myslím, že si nemůžeme stěžovat. Vsetín je docela známý vysokou podporou neziskových organizací a množstvím financí, které dává na sociální služby. I my se těšíme z nezanedbatelné finanční částky, kterou nás město podporuje. To má však i negativní stránku – do uvažování se vkrádá myšlenka, že si město nesmíme nazlobit svým odporem a protestem, jinak ztratíme finanční podporu.

Ale myslím, že se nám daří uchovávat nezávislost, a když je potřeba, do opozice jdeme. Jako nestandardní vnímám i míru, s jakou můžeme problémy řešit přímo s vedením města – není problém své názory prezentovat, diskutovat, přinášet různé podněty.

Třeba problematika romských dětí ve „zvláštní“ škole a koordinace sociální práce v romských rodinách – tyhle otázky jsme do diskuse a do řešení hodně tlačili my a změny jsou citelné.

A pak je tady i komunitní plánování – i zde bych našla spoustu výhod, ale v celku zas vidíme přínosy a je to dobrá báze pro spolupráci s ostatními. Třeba právě s místní Charitou, terénními pracovníky z města, „romskými“ neziskovkami a městskou policií. Hodně si vážím toho, že tato spolupráce funguje. Když je problém, dokážeme se domluvit, rozdělit si práci, vzájemně si pomoci. A hlavně – pomoci lidem, kteří pomoc potřebují.

Ptal se Pavel Haných

Užitečné kontakty:

Diakonie ČCE – středisko Vsetín, Strmá 34/2, 755 01 Vsetín

e-mail: vsetin@diakoniecece.cz | telefon: 571 420 617 |

www.diakonievsetin.cz

Kontakty na všechny služby Diakonie ČCE

najdete na www.diakonie.cz

Otevřeno seniorům na obrazovkách ČT

Nový televizní spot sociální kampaně *Otevřeno seniorům* můžete zhlédnout od května do prosince 2011 ve vysílání České televize. Spot s názvem *Stáří nám může dát víc...* je dalším výstupem sociální kampaně Diakonie ČCE, jejímž cílem je změnit pohled veřejnosti na seniory, ukázat, že stáří/stárnutí má svou kvalitu a cenu a upozornit na fakt, že senioři jsou dnešní společností přehlíženi a podhodnoceni.

Kromě České televize uvidíte spot třeba také v síti multikin CineStar a samozřejmě na internetu (iVysílání ČT, YouTube apod.) Více informací také na stránkách www.OtevrenoSeniorum.cz, které doznaly významných změn a rozšíření obsahu.

PH

Ministr Drábek: Kraje rozdělily svých šest miliard nespravedlivě

Ministerstvo práce a sociálních věcí uvolní na sociální služby 158 milionů korun navíc. Více než šest miliard, které měly za úkol rozdělit kraje, totiž skončily hlavně v krajských zařízeních, zatímco mnohé neziskové organizace byly v dotacích výrazně ukráceny a hrozí jim krach.

„Bohužel se ukázalo, že krajev některých případech sice dopřály vlastním zařízením vyšší či nekrácenou podporu v porovnání s předchozím rokem, na druhou stranu ale některým zařízením dotace dramaticky snížily – a tyto se ocitly na hranici existence,“ říká ministr Jaromír Drábek.

Sto milionů korun z celé částky dostanou služby s regionální působností, 58 milionů bude přiděleno těm s působností celostátní.

Přístupy krajů při rozdělování dotací jsou odlišné. Některé se zachovaly zodpovědně, jiné krátily dotace neziskovkám o desítky procent. Typickým příkladem takové diskriminace se stal Středočeský kraj. Svě o tom ví také Diakonie. „Pokles dotací pro naše střediska o osmačtyřicet a pětáct procent nám znemožňuje poskytovat služby odpovídající standardům sociální péče. V případě, že se nám nepodaří získat v dohledné době dodatečné finanční prostředky, bude muset Diakonie zvážit razantní omezení poskytovaných služeb,“ řekl ředitel Diakonie David Šourek, který na toto téma hovořil také na programu ČT24.

Středisko v Libici otevřelo domov v Pátku

Speciální domov rodinného typu slavnostně otevřeli v Pátku u Poděbrad. Jeho obyvateli budou senioři, kteří trpí Alzheimerovou chorobou nebo jiným typem demence. „Kapacita je deset míst, první klienti už se stěhují, zájem je obrovský,“ uvedl Pavel Pistor, ředitel libické Diakonie, která nové zařízení provozuje.

Raná péče v pořadu Reportéři ČT

Raná péči, službě, která pomáhá rodinám s dětmi s postižením, hrozí zánik. O celé situaci informoval 2. května také publicistický pořad Reportéři ČT. Jedním z hlavních poskytovatelů této služby, o níž jsme psali v prvním čísle letošního ročníku v rubrice Diakonie pro život, je také Diakonie ČCE. Na záznam pořadu se můžete podívat ve webovém archivu České televize.

ph (s využitím zdroje denik.cz)

Různé způsoby bezvěrectví

Mezi věrci a bezvěrci (6.)

Ujasňujme si pojmy kvůli rozumění! Označení bezvěrectví nechápejme přitom jako nadávku, nýbrž jako výraz pro absenci víry (totožný s označením „bez vyznání“). Protože víra patří především k židovství, křesťanství a islámu, má „nenáboženskost“ širší význam.

Ateismus je víceznačný pojem a to je poučné. Patří k němu význam z doby antiky, kdy byl za ateistu (*atheos*) označován ten, kdo se vzpouzel bohům. Byla to tedy negativní známka, která mohla v pozdějších dobách mít charakter proticírkevnosti nebo i protistátnosti. Jako ateista byl v 18. století odsuzován i Voltaire, který přitom sám tvrdil, že „ateismus je chybou některých lidí ducha“. Sám kritizoval reálné křesťanství – a tím se stal příkladem toho, že kritika náboženství není výhradní doménou ateismu.

V novověku nabyl ateismus zejména trojí podoby. A sice podoby filozofické, společenské a ideologické. Filozofický ateismus si vysvětleme co nejjednodušeji. Kupříkladu v materialistické filozofii je druhou stránkou výhradního příklonu k „tomuto světu“ (rozmanitě definovanému). V části existencialistické filozofie je zase souputníkem příklonu k lidské existenci, která se vzdává představy Boha jako spoutání (např. u J.-P. Sartra). Analytická filozofie někdy ateismus spojuje s odmítáním náboženských výpovědí jako nesmyslných. Existuje ale také názor, že filozoficky založit a zdůvodnit lze rovněž zmiňovanou indiferenci.

Výrazný je rovněž ateismus jako postoj zástupců moderní vědy, kteří odmítají náboženství jako odporující zejména přírodním vědám a jako pro ně nepotřebné (mluví se o scientistním ateismu). Ateismus uvolňuje mysl k určitým tvrzením o náboženství, které je například podle S. Freuda produktem lidské psychiky a důsledkem vývoje člověka. Pro některé přírodovědce je ateismus odmítnutím náboženství jako zasahování do jejich vědy anebo jako konkurence. Tyto způsoby

ateismu mohou být zajímavé pro filozofii, ale nakolik samy mají filozofický charakter, je zčásti sporné. Mívají totiž někdy charakter společenský, protože ovlivňují hnutí a společnosti, které ateismus prosazují, a ne vždy se opírají o filozofickou erudici. K takovým společnostem patřila kupříkladu sovětská Liga bezbožníků ve dvacátých až čtyřicátých letech 20. století, podporovaná komunistickým režimem.

Ideologický ateismus (V. I. Uljanov mluvil o „ideologii náboženství“) patří zase do politického programu formování společnosti a státu, kde se také realizuje, zejména mocenskými kroky směřujícími k destrukci náboženství (nejvíce v Sovětském svazu), k jejichž ospravedlnění tento ateismus slouží. Z minulosti víme o jeho pěstování Ústavem vědeckého ateismu ČSAV v Brně od roku 1972 (od roku 1983 Ústavem pro výzkum společenského vědomí a vědeckého ateismu). Proslavila se také Albánie, sama sebe roku 1967 prohlašující za první ateistický stát světa. Takový ateismus pomáhá legitimovat mocenské kroky, a tedy se k náboženství staví nepřátelsky přímo (útlakem a pronásledováním) anebo nepřímou (jako k nutnému zlu). Ideologickému ateismu jdou sice vstříc protináboženské postoje lidí, ale na druhé straně mu stojí v cestě nejen živé a žité náboženství, nýbrž i indiference, která nemá zájem ani o náboženství, ani o boj proti němu. Ideologický ateismus se ovšem do značné míry vyčerpal spolu s totalitními režimy, které si jím sloužily.

Zatímco nezaújatost ve věci náboženství se spokojí s málem, ateismus je takový, že je třeba se ptát, v jakém zájmu se děje: v zájmu mocenského sebeprosazení, v zájmu nenáboženskosti vědy, nebo v zájmu humanismu? Je hluboký rozdíl mezi ateismem militantním a humanistickým. Humanistický ateismus má svou variantu v dialogickém ateismu českého filozofa Milana Machovce. Ovšem čím je tento typ dnes, když se dialog

jako koncem šedesátých let 20. století nekoná, lze těžko říci. Beztak žijeme ve změti monologů. A uprostřed ní zůstává jen možnost pro individu-

ální duchovní sebezáchovu, která se monologu staví vykračováním ze soukromosti do hledání parterství.

Jiří Hoblík

RECENZE

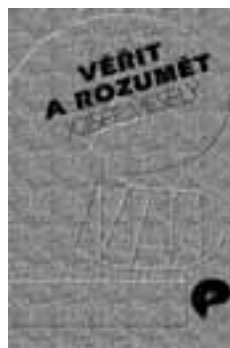
Střízlivá víra a pronikavé porozumění

Pod titulem *Věřit a rozumět* začaly od třicátých let minulého století vycházet sebrané studie předního německého teologa Rudolfa Bultmanna. Pro nás – nejmladší generaci farářů – tato záležitost patří už do církevních dějin. Pro faráře Josefa Veselého to ovšem kdysi byla žhavá současnost. Tehdy totiž začal v Praze studovat teologii. O téměř osmdesát let (sic!) později představuje plody svého myšlení v bultmannovsky nazvaném svazku.

Veselého kniha *Věřit a rozumět* ovšem nese – jak by se dalo předpokládat – ze starých a pietně oprášených textů. Všechny studie totiž autor napsal a uveřejnil za posledních několik let. Je to tedy „pozdní sběr“ v nejlepší slova smyslu. Úvahy jsou plně aktuální, zároveň však nesou pečeť dlouhodobého naslouchání Božím slovu i promyšlení křesťanské víry. Jsou zároveň důkazem toho, že ani věřící člověk obdařený vskutku požehnaným věkem není se zásadními teologickými (a životními) otázkami jednoduše hotov a je nucen se u nich znovu a znovu zastavovat.

Josef Veselý je reformovaný křesťan, třebaže to nikde hrdě nevyhlašuje. Jeho identita ale není polemická, nevymezuje se odporem vůči někomu (zejména ne vůči katolíkům a Židům, jak neopomene zdůraznit). Je čitelná spíše z jeho důrazů a oblíbených témat. Slavné reformované „soli Deo gloria“ je tichý, a přece vůdčí motiv autorových úvah. Nikdy však u něj nevede ke zbožnému masochismu, libujícímu si ve snižování člověka. Bratr Veselý nás spíše vyzývá, abychom se nemučili otázkami po hloubce naší víry, postačujícím pokáním, a dokonce ani po vlastní spáse, a raději se drželi Božích zaslíbení. Dobře reformované je také Veselého odmítnutí strachu z údajně „zkaženého“ světa; takový postoj je pro něj neslučitelný s vírou, že právě pro tento svět Ježíš Kristus zemřel a jemu nyní vládne. Veselý nad současnou společností nelamentuje (jak to činí četní – a mnohem mladší! – křesťané). Místo aby ji

obviňoval z bezbožnosti či naopak sklonu propadnout každé pověře, raději se ptá, jaký podíl na tomto stavu mají sami křesťané a co mohou pro jeho zlepšení udělat. Církev má být stále reformována! Také úcta k Písmu svatému se u reformovaného jaksí očekává – avšak pozor, varuje autor, nesmí se zaměřovat s fundamentalismem, který je jen falešným hledáním jistot kdesi v minulosti. Vůbec v knize postrádáme sebemenší náznak tesknění po zaslých časech. Opřít se o pevné a osvědčené pilíře evangelia neznamená ihned odmítat vše nové – například otevření kostelů o všedních dnech.

Veselého mladší kolega Štěpán Hájek, který se podílel na přípravě knihy, upozorňuje v předmluvě na autorův specifický suchý humor. Myslím, že styl humoru člověka odhaluje i mnohé z jeho „stylu“ víry. Veselý je ve svých pronikavých vhledech střízlivý a nesentimentální, pro někoho snad až ostrý; jeho jemná ironie ovšem nezraňuje a dokáže být sebekritická. Jestliže u jiných autorů vede vyšší věk k rozvleklé upovídání, bratra Veselého naopak přivedl ke strohé sevrženosti, která ovšem vyžaduje pozorné čtení. Odměnou je čtenáři hutná a výživná duchovní potrava. V době všeobecné povrchnosti a rozbředlosti její štíplavá chuť tím více vyniká.

Ondřej Kolář

VESELÝ, Josef. *Věřit a rozumět*.

Benešov: Eman, 2010. 128 s. 144 Kč. ISBN:987-80-86211-5

Bez fantazie by byl život chudý

Pozvánka do vesnice z chleba

Přišla za mnou moje osmiletá dcera, že potřebuje květináč s hlínou. Co budeš sázet? ptám se. Krupici.

A co myslíš, že ti vyroste?

Děti říkaly, že krupičná kaše.

Ach jo, ti starší sourozenci, pomyslím si a snažím se zachovat vážnou tvář.

Janže. Pak jsem vzala do ruky knížku Dagmar Urbánkové *Chlebová Lhota*, otevřela na první stránce a co nevidím! Obrázek stromu, na kterém visí různé housky, chleby a bagety. Pod obrázkem stojí psáno: „V krajině stál chlebovník.“ Takže – proč by si Eliška nemohla zasít krupici, když housky rostou na stromě?

Vesnice Chlebová Lhota je celá z chleba. Domečky, stoly, peřiny, křeslo. I hodiny, kočka a sánky jsou upečené.

A kdo ve Lhotě žije? „Do Chlebové Lhoty nevedou cesty. Lidi sem přináší vítr, voda nebo vyknou přímo tady.“ Tak se tu sešlo několik postav: třeba učitel Jan, který si do sešitu zapisuje důležité události, nebo doktor Bageta (*čti bažet*). Před Janovým domem se jednou zničehonic objevila Jasmína. Připlula na vaně. Museli tenkrát vykousat v domě z chleba pro vanu větší prostor. Jan se dověděl, že se tomu říká koupelna.

Nejstarší obyvatelkou je bába Patková. Žije tu odjakživa a pamatuje staré zlaté časy, kdy sněžila úplně bílá a krásně polosypká mouka. Teď ale ty

Boží mlýny nemelou, padá to nesezleté. Žito, oves, kroupy, celé vločky... Milá bába je ochotna vypomoci, upeče člověku, co potřebuje. Židli, peřinu, pečivo i lednici. Vyberte si z katalogu – nabízí se třeba lednice typ Šumava 08. Ceny jsou uváděny v droždích.

Domečky jsou opravdu z chleba, lidé jsou ušití z látky a vlny. Šikovná ruka výtvarnice a spisovatelky Dagmar se nezapře. Fantazie, humor, něha.

Začtete se do Chlebové Lhoty. I ta Šumava vám pak bude chutnat jinak.

Lenka Ridzoňová

URBÁNKOVÁ, Dagmar: *Chlebová Lhota*.

Praha: Baobab, 2010. 64 stran, 269 Kč.

ISBN: 978-80870-60-35-3

OZNÁMENÍ

Řeč Mikuláše Biskupce Z Pelhřimova

Klub přátel historického Pelhřimova vydal a nabízí v prvním českém překladu:

Řeč Mikuláše Biskupce z Pelhřimova na Basilejském koncilu v roce 1433.

Z latiny přeložily Magdalena Jacková a Pavlína Cermanová.

Režijní cena brožury je 50 Kč. K dostání je u předsedy klubu Josefa Berky (Dobrášova 1354/4, 393 01 Pelhřimov), ve sboru ČCE v Pelhřimově (Růžová 82), u společnosti Veritas a v knihkupectví Academia v Praze.

Výběrové řízení na pozici – speciální pedagog

Základní škola speciální Diakonie ČCE Praha 10 vypisuje výběrové řízení na pozici učitel – speciální pedagog k žákům s mentálním a kombinovaným postižením.

Požadujeme: VŠ – speciální pedagogika – učitelství
Výběrové řízení proběhne do 20. června.

Strukturovaný životopis s motivačním dopisem pošlete na adresu ratolest@centrum.cz do 10. června.

Kontaktní osoba: Mgr. Vlasta Bešćecová

Termín předpokládaného nástupu: 25. srpen

Další informace o naší organizaci najdete na ratolest-skola.cz

Bonifác a Karel Martel

evangelium a meč

píše Tomáš Paveika
kreslí Kristian Malina

„Nejsou to Anglové, ale andělé“

Řehoř Veliký, pohnut pohledem na anglické otroky, řekl: „Nejsou to Anglové, ale andělé“ A vyslal do Anglie, daleko na sever, první misionáře.

V Británii se křesťanství ujelo a odtud se tzv. ironskouskou misí začalo šířit do střední Evropy, možná částečně i k nám. Jedním z misionářů byl také Bonifác. Byl učitelem v klášterní škole, ve třiceti napsal latinskou gramatiku. Měl se ujmout svého dědictví, ale místo toho se vydal na misie do Fríka.

Bonifác dal rozhlásit, že na znamení toho, že Thor není bohem, ale jen námořní modlou, pokáči jeho dub a nic se mu nestane, žádný blesk jej nezasažne. Asi by se ke stromu ani nepřiblížil, kdyby s sebou neměl vojenský doprovod. Přiblížil sekeru ke kmeni, Vláchni jej napjatě pozorovali.

Uprostřed práce se náhle stáhl vítr a mocný strom porazil. Z jeho dřeva se svjely společníky Bonifác postavil kostel. Evangelium se začalo šířit mezi Germány, dnešními Němci. Bonifác jim kázal ve staroangličtině, přibližně s místní fríčinou.

Mezitím začali do Evropy dále pronikat muslimové. Ochránce misie ke Germánům, Karel Martel, cítil, že je nemůže porazit bez stále armády. Na její financování zabavil některé církevní statky, které církvi dříve dal. Byl za to téměř exkomunikován, ale v bitvě u Tours v roce 732 zastavil postup muslimů do Evropy a přispěl tak výrazně k jejímu dalšímu křesťanskému vývoji.

Pod ochranou Franků pokračoval Bonifác ve své misii dále. Germánští náčelníci měli k náboženství pragmatický přístup: Když se Kristus ukázal silnějším, než jejich bohové, přijali jej. Bonifác si dopisoval se vzdělanci a mocnými celé Evropy, jeho listy se dodnes zachovaly. V jednom dopise píše: „Bez Karla Martela bych nemohl jít do církve ani ochránit své duchovní, ani bránit modlářství.“ Přesto se snažil udržet si nezávislost na svých ocháncích.

V roce 754 pokřtil mnoho Frisů a svolal je na místo pobříží Dokkumu ke konfirmaci. Na místě se však objevila skupina válečnicků. Tehdy Bonifác našel všemu ozbrojenému doprovodu: složte zbraně, protože nemáme konat kvůli dobru zlé, ale pamáhat zlé dobrým.

Na svou obranu pozval do výje evangelist, kterým pronikla sekeru útočníka a zabila Bonifáce. Tato kniha se podle všeho zachovala až do našich časů. Při oslavách výročí v roce 1954 v Anglii, Holandsku a Německu, devět let po hrůzách nacismu, řekl německý kancléř a věřící křesťan Konrád Adenauer: „Co máme v Evropě společné, jsou společné prameny“.

OZNÁMENÍ

Hledáme vychovatele/vychovatelku

Bratrská škola – základní církevní škola v Praze 7 přijme od září 2011 vychovatele/ku do školní družiny. V případě zájmu o tuto práci pište na e-mailovou adresu bratraska@seznam.cz. Více informací o škole získáte na www.bratrska.cz

Farní sbor ČCE v Kutné Hoře hledá faráře/farářku

na plný úvazek s nástupem v průběhu roku 2013.
Kontaktní osoba: kurátorka Marta Ouřecká,
MartaOurecka@seznam.cz, mobil 737 649 635.

Farářská místa

Farní sbory ČCE v Chocni a Brandýse nad Orlicí hledají dva faráře na 1 a 1/2 úvazku s možností navýšení o 1/2 úvazku faráře pro mládež v Chrudimském seniorátu. Vhodné jak pro dva jednotlivé faráře, tak pro manželskou dvojici. Oba sbory disponují bytem. Nástup možný od 1. září 2011.
Kontakt: FS Choceň: kurátor Pavel Trkal, 602 418 565, pavel.trkal@tiscali.cz. FS Brandýs nad Orlicí: kurátor Jaromír Dobeš, 724 235 470, dobes@osevauni.cz. Chrudimský seniorát: za SV Jan Plecháček, 605 160 041, plechacek@evangnet.cz

Pozvánka do Chotěboře

Odbor Křesťanské služby Chrudimského seniorátu pořádá Podzimní pobyt (nejen) starší generace v rekreačním středisku v Chotěboři.

Termín: 27. srpna až 4. září 2011, cena: 2000 Kč, uzávěrka přihlášek 30. června.
Informace a přihlášky předá Hana Capoušková na adrese: hana.cap@seznam.cz, tel 777 877 080.

Farní sbor
Českobratrské církve evangelické v Chrastu
zve na
SLAVNOST zahájení projektu
ŽIVÁ FARA
v neděli svatě Trojice
19. června 2011
od 14 hodin na farské zahradě
Program:
14.00 – požehnání stavby a porosty
14.30 – Karkulka: O šípkuv Růžence
15.00 – Císařmanband!
16.00 – Mýševáň
17.00 – TEARAND
program pro děti a dospělé hrdě
obživení Evěna a cukrárna Chrast
vstup zdarma

Evangelický měsíčník ČESKÝ BRATR

vydává synodní rada Českobratrské církve evangelické

**Tématem ročníku je lidský život
od narození do smrti.
Chystáme: Krize středního věku**

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Gabriela Fraňková Malinová
členové: Šárka Grauová, Pavel Hanych,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner, Jan Mamula,
Tomáš Pavelka, Jana Plíšková,
Lenka Ridzoňová, Romana Špačková

NA OBÁLCE

Na obálce: foto Daniela Ženatá

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka červencového čísla
je 19. 6. 2011 Vyhrazujeme si právo
nevyžádané příspěvky krátit.

DISTRIBUCE PRO NEVIDOMÉ

elektronicky: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05 Praha 1,
tel 222 316 306,
e-mail szp@diakoniecce.cz

TISKNE

M.I.B. production service s.r.o.,
Papírenská 1, 166 11 Praha, 6
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně,
jednotlivá čísla 25 Kč, předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném
podá, objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce

ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
http://www.e-cirkev.cz, Český bratr

ISSN 1211-6793